

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวศรีประภา ชัยวรวัฒน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด
สิงหาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

338.4791
ศ 223ป
ค.3

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

บทคัดย่อ
ของ
นางสาวศุภประภา ชัยวรวัฒน์

22 ต.ค. 2545

S 90191

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด
สิงหาคม 2545

h 152081

ศรีประภา ชัยวรวัฒน์. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย
ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์ ดร. อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ
นักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยว
ชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำนวน 410 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็น
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การวิเคราะห์ความแตกต่างใช้การทดสอบค่าที (t-Test Independent) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
(One Way Analysis of Variance) การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ใช้วิธี Least Significant Difference
(LSD) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment
Correlation Coefficient) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้โปรแกรม SPSS For Windows Version 10

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยส่วนใหญ่อายุ
ระหว่าง 25 – 34 ปี รองลงมา คือ อายุ 15 – 24 ปี และอายุ 35 – 44 ปี ตามลำดับ จบการศึกษาระดับ
ปริญญาตรี รองลงมา คือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ตามลำดับ
สำหรับอาชีพของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ พนักงานบริษัท รองลงมา คือ นักเรียน / นักศึกษา และประกอบ
ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 11,801 – 17,100 บาท รองลงมา คือ รายได้ต่อเดือน
6,500 – 11,800 บาท และรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 6,500 บาท ตามลำดับ และพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มี
สถานภาพโสด รองลงมา คือ สมรส และพบว่า

1. วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ
หมู่เกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการพักผ่อนมากที่สุด
2. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยาน
แห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า สื่อประเภทนิตยสาร / วารสารการท่องเที่ยว เป็นสื่อที่นักท่องเที่ยวรับรู้ข่าวสาร
เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด รองลงมา คือ รายการโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และเอกสาร ททท.
ตามลำดับ
3. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ
หมู่เกาะช้างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับสูง
4. การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าไม่ควรนำ
สิ่งของจากธรรมชาติมาจำหน่าย แม้ว่าธรรมชาติจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ปัญหาสิ่งแวดล้อมตาม
สถานที่ท่องเที่ยวในปัจจุบันนี้มักจะถูกละเลยจากผู้ที่เกี่ยวข้อง นักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าซื้อสินค้าที่มีส่วน
ช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การซื้อสินค้าที่ทำจากเปลือกหอยหรือปะการังไม่ใช่เป็นการแสดงว่าได้มาถึง
แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ใช่หน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น
และนักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าโดยทั่วไปการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. การเดินทางท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวบนเกาะช้างเป็นครั้งแรก มีผู้ร่วมเดินทางระหว่าง 2 – 10 คน ส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อน และระยะเวลาการพัก 1 – 2 คืน

6. นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกี่ยวกับการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ และการซื้อของที่ระลึกแตกต่างกัน

7. นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด การเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ เมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบ และการดำเนินาชมปะการังแตกต่างกัน

8. นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด การเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ และเมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบแตกต่างกัน

9. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด การเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ เมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบ การดำเนินาชมปะการัง และการเที่ยวน้ำตกแตกต่างกัน

10. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกี่ยวกับการดำเนินาชมปะการัง การเที่ยวน้ำตก และการซื้อของที่ระลึกแตกต่างกัน

11. นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด การเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ และเมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบแตกต่างกัน

12. วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

13. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

14. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

15. การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

FACTORS AFFECTING ON THE THAI TOURIST'S BEHAVIOR
TO THE ECOTOURISM AT KOH CHANG NATIONAL PARK

AN ABSTRACT
BY
MISS SRIPRAPA CHAIVORAWAT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Business Administration in Marketing
at Srinakharinwirot University
August 2002

Sriprapa Chaivorawat. (2002). *Factors Affecting on the Thai Tourist's Behavior to the Ecotourism at Koh Chang National Park*. Master Project, M.B.A. (Marketing). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Inst. Dr. Apiruth Tangkrachang.

The objective of this research is to study the factors affecting on Thai tourist's behavior to the Ecotourism at Koh Chang National Park. The sample size is 410 tourists who travel to Koh Chang National Park. A primary data collection device is questionnaires. Statistics figures are evaluated by percentage, mean score, standard deviation and correlation, while statistical differences are analyzed by t-Test Independent. One Way Analysis of Variance and pair comparison are arranged by Least Significant Difference (LSD). The analysis of statistical correlation is examined by Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The analysis is processed by SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows Version 10.

The study results in a random sample of female more than male. Most of them are aged between 25 - 34 years old, followed by 15 - 24 and 35 - 44 years old, respectively. This group of samples possesses a Bachelor Degree at the highest proportion, whereas graduate or higher degree and vocational school are rank at the second and the third, respectively. The report also shows that occupations include white-collar workers which engaged most of the samples, student and business owner are found to be the next important occupation category with monthly income level at Baht 11,801 – 17,100, Baht 6,500 – 11,800 and below Baht 6,500 , respectively. The statistic shows that most of the Thai tourists are single and the rest are married.

The results of these findings can be revealed as follows :

1. Most of Thai tourists who travel at Koh Chang National Park have the purposes of relaxation, travel leisure as well as recreation.
2. Tourists obtain an Ecotourism travel information mostly by a tourism journal while TV program, Internet and the TAT leaflet are considered to be the next in order.
3. Knowledge of the Ecotourism is substantially found among tourists.
4. In favor of giving nurture to an environment and natural resources, tourists are strongly disagree to bring natural-related products for commercial purpose in spite of the fact that they may be reproduced naturally from time to time. Environment problems at most of the tourist attraction places are disregarded by an authorized organization. Tourists agree to buy goods that are environmental protection. Acquiring goods that are made of seashell or coral is not a symbol of getting a real atmosphere for travelling to the island. Solving the environmental problems is not only a responsibility of government sector but also any related division. Tourists agree that travelling is in generally has an effect on environmental and natural belongings.

5. Most of the tourists at Koh Chang Natural Park are found as a first time visitor generally accompanied with friends, a group of 2 – 10 people and enjoys staying 1 – 2 nights each trip.

6. Difference in gender also has an influence a behavior on garbage picking before leaving the residents as well as on souvenirs purchasing behavior.

7. Age difference affects the Ecotourism behavior on pursuing island rule and regulation, garbage picking before leaving the residents, informing the officer when noticing the damage of environment by others and finally on diving activity.

8. Educational level has been reported to have a critical effect among other factors on pursuing island rule and regulation, garbage picking before leaving the residents, informing the officer when noticing the damage of environment by others.

9. Occupation categories are also encountered to be one of the factor that varies Ecotourism behaviors on pursuing island rule and regulation, garbage picking before leaving the residents, informing the officer when noticing the damage of environment by others.

10. Monthly income level affects the difference in diving activities, waterfall travelling and buying souvenirs.

11. Marital status makes a difference on pursuing island rule and regulation, garbage picking before leaving the residents, informing the officer when noticing the damage of environment by others.

12. Travel objective is positively related to tourists' response to the Ecotourism activities at Koh Chang Natural Park.

13. Travel-related information received from media or publication is considerably related to the Ecotourism activities at Koh Chang Natural Park.

14. Knowledge of Ecotourism is not allied to the Ecotourism at Koh Chang Natural Park.

15. Dedicating to the prosperity of environmental valuation and natural resources is related to Ecotourism tourists' behavior at Koh Chang Natural Park.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
สารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร. อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

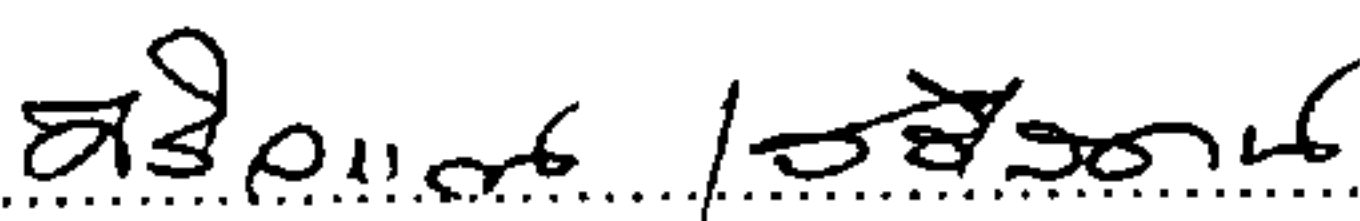

(รองศาสตราจารย์ศิริวรรณ เสรีรัตน์)

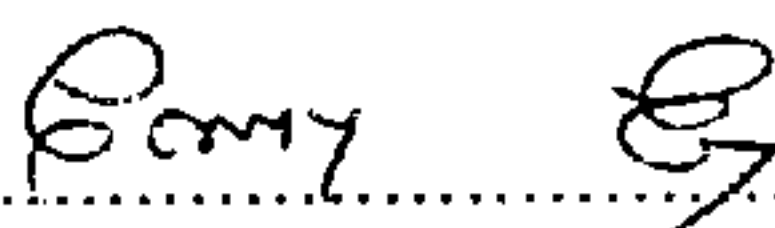
คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร. อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง)

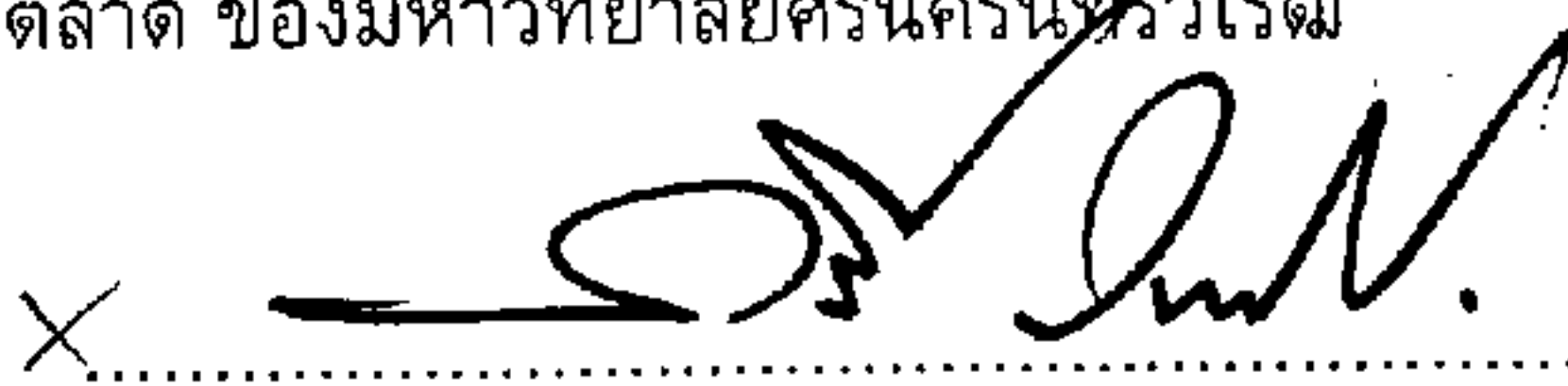

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ศิริวรรณ เสรีรัตน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพาดา สิริกุดตา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรรณ)

วันที่ 13 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ดร. อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ศิริวรรณ เสรีรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพาดา สิริกุดตา ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงให้สารนิพนธ์มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณธัญมณ ชัยวรวัฒน์ คุณวิภา ชัยวรวัฒน์ และคุณวิมล ชัยวรวัฒน์ ผู้ซึ่งให้ความรัก ความรู้ อบรมสั่งสอน และกำลังใจมาโดยตลอด ตลอดจนพี่ น้อง และเพื่อน ๆ MBA สาขาการตลาด รุ่นที่ 2 ที่ให้คำแนะนำในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถาม งานวิจัยนี้ทุกท่าน ซึ่งมีส่วนสำคัญให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอให้งานวิจัยนี้ได้เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อจะได้ช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ดีของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยให้คงอยู่ตลอดไป

ศรีประภา ชัยวรวัฒน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ..... 1
	ภูมิหลัง..... 1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย..... 2
	ความสำคัญของการวิจัย..... 2
	ขอบเขตของการวิจัย..... 3
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย..... 3
	ตัวแปรที่ศึกษา..... 3
	นิยามศัพท์เฉพาะ..... 4
	กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 5
	สมมุติฐานในการวิจัย..... 6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7
	แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม..... 7
	กระแสการท่องเที่ยวของโลกในศตวรรษที่ 21..... 12
	แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ..... 14
	แนวคิดเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ..... 24
	ข้อมูลพื้นฐานอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง..... 27
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 31
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า..... 33
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง..... 33
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า..... 35
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 39
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล..... 40
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 44
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 44
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 45
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 96
	สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า..... 96
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า..... 99
	อภิปรายผล..... 103
	ข้อเสนอแนะ..... 108
	บรรณานุกรม..... 109

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	112
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	113
หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	120
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม.....	121
หนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย.....	122
ภาคผนวก ข (สำเนา) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504.....	123
ภาคผนวก ค แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504.....	130
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	133

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 สถิตินักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติของส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเลปี พ.ศ. 2543.....	34
2 แสดงช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในแบบสอบถาม.....	35
3 แสดงการแบ่งช่วงรายได้ต่อเดือนที่ใช้ในแบบสอบถาม.....	36
4 สรุปเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน.....	39
5 ตารางวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA).....	42
6 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้าง.....	45
7 วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้าง.....	48
8 แสดงการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง.....	48
9 แสดงความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยาน แห่งชาติหมู่เกาะช้าง.....	49
10 แสดงระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยาน แห่งชาติหมู่เกาะช้าง.....	50
11 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของ นักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง.....	51
12 แสดงจำนวนครั้งการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้าง.....	52
13 แสดงจำนวนผู้ร่วมเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง.....	52
14 แสดงผู้ร่วมเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง.....	53
15 แสดงระยะเวลาการพักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง.....	53
16 แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้าง.....	54
17 แสดงการทดสอบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามเพศ.....	55
18 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำแนกตามอายุ.....	56

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
19	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้าง ที่มีอายุแตกต่างกันกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยาน แห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด.....	58
20	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีอายุแตกต่างกันกับการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ.....	60
21	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีอายุแตกต่างกันกับการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้ง เจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที.....	61
22	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีอายุแตกต่างกันกับการดำน้ำชมปะการัง.....	63
23	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขต อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	64
24	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด.....	66
25	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันกับการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ.....	68
26	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยาน แห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันกับการพบผู้มีพฤติกรรม ทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที.....	69
27	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำแนกตามอาชีพ	71
28	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีอาชีพแตกต่างกันกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยาน แห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด.....	73
29	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีอาชีพแตกต่างกันกับการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ.....	74
30	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีอาชีพแตกต่างกันกับการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้ง เจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที.....	75

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
31	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีอาชีพแตกต่างกันกับการดำน้ำชมปะการัง.....	76
32	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีอาชีพแตกต่างกันกับการเที่ยวน้ำตก	77
33	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขต อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำแนกตามรายได้.....	78
34	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีรายได้แตกต่างกันกับการดำน้ำชมปะการัง.....	80
35	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีรายได้แตกต่างกันกับการเที่ยวน้ำตก.....	82
36	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีรายได้แตกต่างกันกับการซื้อของที่ระลึก.....	83
37	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขต อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	85
38	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด.....	87
39	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันกับการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ.....	88
40	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้างที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันกับการพบผู้มีพฤติกรรมทำลาย สิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที.....	88
41	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	89
42	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อการพักผ่อนและการศึกษาธรรมชาติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านการดำน้ำชมปะการัง.....	90
43	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อการพักผ่อนและการศึกษาธรรมชาติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านการเที่ยวน้ำตก.....	91

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
44 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผ่านสื่อกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	92
45 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผ่านสื่อ นิตยสาร / วารสารการท่องเที่ยว รายการโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตกับพฤติกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทาง มาเที่ยว.....	93
46 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	94
47 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	95

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 แสดงทัศนคติเป็นตัวกลางทำให้เกิดความรู้และการปฏิบัติ.....	11
3 แสดงการปฏิบัติที่เกิดจากความรู้และมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ.....	11
4 แสดงความรู้และทัศนคตินำไปสู่การปฏิบัติ.....	12
5 แสดงความรู้นำไปสู่ทัศนคติและการปฏิบัติ.....	12
6 แผนที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง.....	30

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจ แต่ความสำเร็จของการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมของไทยเป็นอย่างมาก ประกอบกับกระแสของการอนุรักษ์ธรรมชาติ กระแสของคลื่นลูกที่สามที่เน้นความเป็นตัวของตัวเองสูง ทำให้การท่องเที่ยวแบบสำเร็จรูปหรือแบบมวลชนไม่สามารถตอบสนองความต้องการอันแตกต่างของบุคคล และกระแสความสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมได้อีกต่อไป (สร้อยศรี อาสาสรรพกิจ. 2544 : 22) ดังนั้น จึงได้เกิดแนวคิดที่จะแสวงหาแนวทางใหม่ของการท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบให้น้อยที่สุดแก่แหล่งท่องเที่ยวและชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นแนวทางการท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในวงการการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ซึ่งมีความต้องการอนุรักษ์และฟื้นฟูสมบัติ วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของไทยไว้ด้วยดี

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นแนวคิดที่จะทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวช่วยส่งเสริมธรรมชาติ ศึกษา และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะช่วยสร้างรายได้ให้กับรัฐ ซึ่งรายได้ดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังเป็นการสร้างงานให้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มรายได้ เมื่อประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวก็จะช่วยลดปัญหาความจำเป็นในการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อดำรงชีวิต ด้วยเหตุผลดังกล่าวการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสามารถดำเนินการควบคู่กันไปได้ อาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย แม้จะกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จ แต่ก็ยังต้องการความเอาใจใส่ดูแลอีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ยาวนานที่สุด ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของคนไทยทุกคนในการจะช่วยกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้คงงามตลอดไป ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีส่วนอย่างมากในการรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ นอกจากนี้ ควรจะให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาแหล่งท่องเที่ยว ก็เป็นสิ่งสำคัญ การทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์นั้น จำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงการจัดสถานที่ท่องเที่ยวให้เหมาะสม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงมีจุดมุ่งหมายหลัก คือ การสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างกระแสการพัฒนาทางเศรษฐกิจกับกระแสการอนุรักษ์ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2539 : 60)

การที่จะทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศประสบความสำเร็จ องค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ นักท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเป็นผู้ที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างใกล้ชิด ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง^{ไชยพร} เนื่องจากเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งหนึ่งที่มีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปเที่ยว ซึ่งอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างมี นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวเป็นอันดับ 2 รองจากอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพีพี โดยในปี พ.ศ. 2543 มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างเป็นจำนวน 274,354 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ของจำนวนนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางทะเลจากทั้งหมด 26 แห่ง (กรมป่าไม้. 2543) เนื่องจาก ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของเกาะช้างมีทัศนียภาพสวยงาม มีทั้งชายหาด และน้ำตก นอกจากนี้ นักท่องเที่ยว ยังสามารถทำกิจกรรมในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกด้วย เช่น การดำน้ำชมปะการัง การขี่จักรยาน เสือภูเขา การพักผ่อนด้วยเตนท์ เป็นต้น ในส่วนของภาครัฐยังได้สนับสนุนให้อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวมากที่สุดแห่งหนึ่งเช่นเดียวกับเกาะสมุย เกาะภูเก็ต อุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะพีพี เป็นต้น ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้อาจจะเป็นประโยชน์ต่ออุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้าง และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่น ๆ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาวิจัยโครงการนี้จะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์สำหรับธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และภาครัฐ กล่าวคือ ธุรกิจท่องเที่ยวสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบ และพฤติกรรมของ นักท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปปรับแผนการตลาดให้ตรงกับความต้องการ ของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ส่วนของภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างสามารถนำข้อมูล ไปใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมและให้ความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยว มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมต่อแหล่งท่องเที่ยว และมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยดำเนินไปในทิศทางที่เหมาะสม และทรัพยากรธรรมชาติก็จะอยู่ยั่งยืนตลอดไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลทั้งหมด 26 แห่ง ซึ่งในปี พ.ศ. 2543 มีนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลจำนวนทั้งสิ้น 2,163,340 คน (กรมป่าไม้. 2543)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษานักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ซึ่งในปี พ.ศ. 2543 มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างจำนวน 274,354 คน (กรมป่าไม้. 2543) การกำหนดขนาดตัวอย่างใช้วิธีเปิดตาราง Yamane (Taro Yamane. 1967 : 886) ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 400 คน และสำรองไว้ 5% ของกลุ่มตัวอย่าง ได้เท่ากับ 20 คน รวมขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 420 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีแบบเจาะจง (Judgement Sampling) โดยเก็บข้อมูล ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง และเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะนักท่องเที่ยวที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่านั้น

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- การศึกษา
- อาชีพ
- รายได้ต่อเดือน
- สถานภาพสมรส

1.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยว ได้แก่

- วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว
- การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ
- ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรม

หมายถึง การกระทำใด ๆ ก็ตามที่มนุษย์กระทำตอบสนองต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยการกระทำนั้นแสดงออกโดยมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะ การปฏิบัติเป็นตัวก่อให้เกิดมนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมา อาจเป็นการกระทำที่ถูกหรือผิดก็ได้

การท่องเที่ยว

หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งซึ่งมักหมายถึงที่อยู่อาศัย ไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมญาติพี่น้อง

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพแวดล้อม สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้ และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

หมายถึง การปฏิบัติหรือการกระทำที่แสดงออกด้วยการรับผิดชอบต่อระบบนิเวศในขณะที่มีการท่องเที่ยว โดยมีการแสดงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายหรือทำให้สภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ในขณะเดียวกันยังช่วยสร้างรายได้ให้คนในท้องถิ่น

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการป้องกันและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง

วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว

หมายถึง จุดมุ่งหมายหลักที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยว แบ่งเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเยี่ยมญาติ / เพื่อน เพื่อทัศนศึกษา เข้าค่ายพักแรม เพื่อการศึกษาดูงาน และเพื่อการศาสนา

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

หมายถึง ข้อเท็จจริงหรือข้อมูล หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บุคคลได้รับจากการค้นคว้า การสังเกตหรือประสบการณ์ และเก็บรวบรวมสะสมเอาไว้เป็นความทรงจำแล้วนำไปใช้ประโยชน์ เมื่อมีกิจกรรมการท่องเที่ยวของบุคคลนั้น

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ

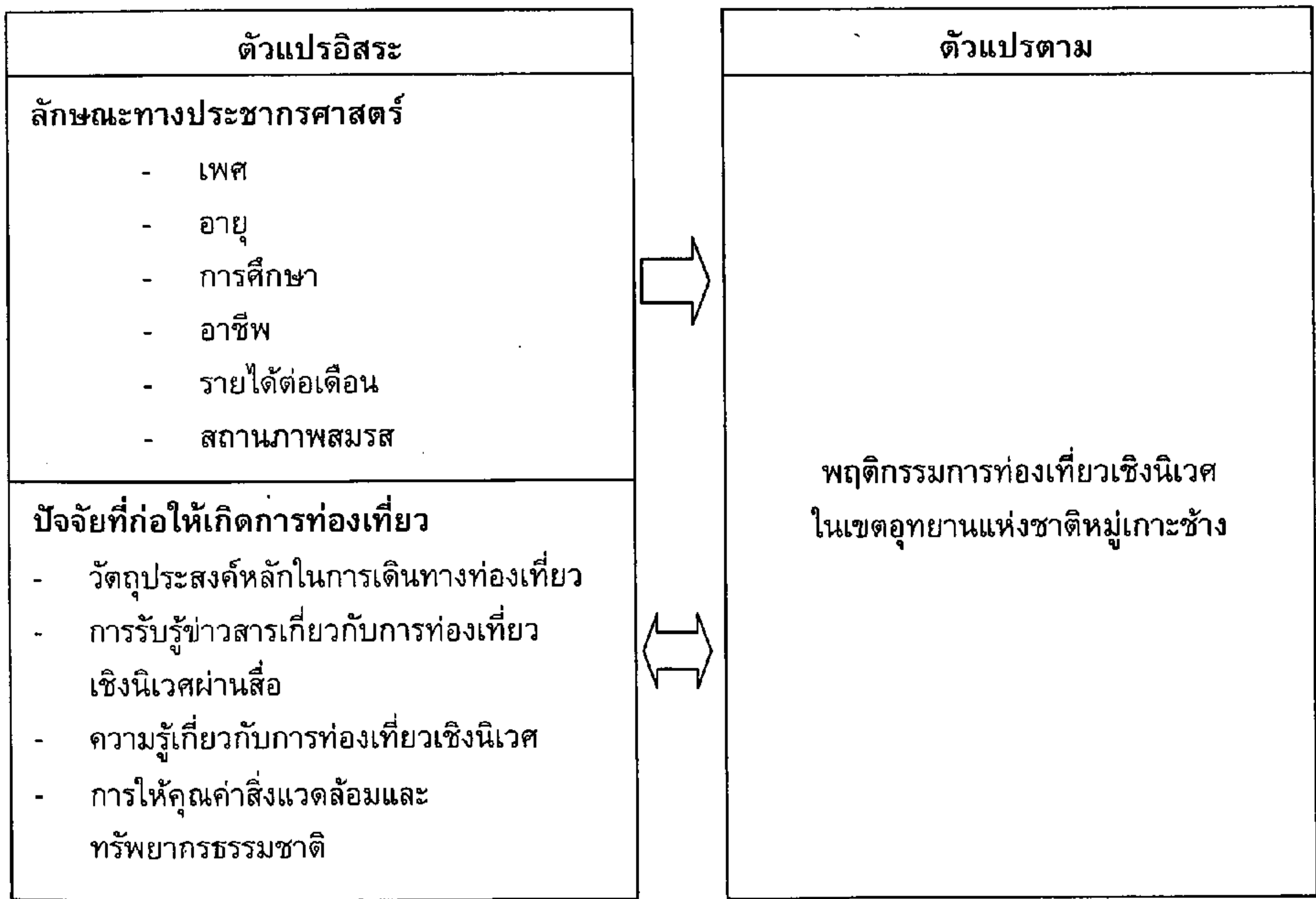
หมายถึง การได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากแหล่งข่าวสารต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จุลสาร หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งที่ได้รับจากบุคคลอื่น เช่น เพื่อน ญาติ พี่น้อง เป็นต้น

การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
หมายถึง การเป็นสมาชิกกลุ่มสมาคม กลุ่มชมรม หรือองค์กรที่ดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม หรือเคยเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องสิ่งแวดล้อม หรือการร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมประเภทอื่น ๆ เช่น การอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล การปลูกป่า เป็นต้น รวมถึงจำนวนครั้งของการเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

การให้คุณค่าต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
หมายถึง การให้ความสำคัญ ความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยแสดงออกมา เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง” มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. เพศแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
2. อายุแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
3. การศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
4. อาชีพแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
5. รายได้แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
6. สถานภาพสมรสแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
7. วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
8. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

9. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
10. การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยว

เชิงนิเวศ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม
2. กระแสการท่องเที่ยวของโลกในศตวรรษที่ 21
3. แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. แนวคิดเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ
5. ข้อมูลพื้นฐานอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

✓แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

ความหมายของพฤติกรรม

การศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ ได้มีนักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา นักมนุษยวิทยา และนักพฤติกรรมศาสตร์ ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมไว้หลายทฤษฎี สำหรับด้านสังคมวิทยาเป็นศาสตร์ทางพฤติกรรมหรือพฤติกรรมศาสตร์ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ (บรรพต วีระชัย. 2524 : 15) ส่วนจิตวิทยาสังคมเป็นสาขาวิชาหนึ่งในกระบวนวิชาต่าง ๆ ทางสังคม ที่มุ่งศึกษาพฤติกรรมของบุคคลอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากตัวกระตุ้นทางสังคม ด้วยเหตุที่มีศาสตร์หลายแขนงและทฤษฎีหลายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ดังนั้น จึงควรทราบความหมายของพฤติกรรมจากนানাทัศนะของนักวิชาการศาสตร์ก่อนที่จะกล่าวถึงทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรม ความหมายต่าง ๆ ของพฤติกรรมมีดังนี้

ศรียา และประภัสสร นิยมธรรม (2519 : 1) ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมไว้ว่า หมายถึง การแสดงออกใด ๆ ที่ผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้ หรืออาจสังเกตได้จากเครื่องมือที่นักทดลองนำมาใช้

✓ชัยพร วิชาวุธ (2523 : 1) ได้ให้คำจำกัดความในการวิจัยเชิงจิตวิทยาว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำของมนุษย์ไม่ว่าการกระทำนั้น ผู้กระทำจะกระทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และไม่ว่าคนอื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม เช่น การพูด การเดิน การกระพริบตา การได้ยิน การเข้าใจ การรู้สึกโกรธ การคิด เป็นต้น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 15) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำไม่ว่าสิ่งนั้นจะสังเกตได้หรือไม่ได้ เช่น การกิน การเดิน การพูด การคิด ความรู้สึก ความสนใจ เป็นต้น

พจนานุกรมลองแมน (Longman) (Goldenson. 1984 : 90) ได้ให้คำจำกัดความว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำหรือการตอบสนองการกระทำทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคล และเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอก รวมทั้งเป็นกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการใคร่ครวญมาแล้วหรือเป็นไปอย่างไม่รู้สีกตัว

✕ ชูดา จิตพิทักษ์ (2525 : 2) กล่าวว่า พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลนั้นไม่รวมเฉพาะสิ่งที่แสดงปรากฏออกมาภายนอกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสิ่งที่อยู่ภายในใจของบุคคล ซึ่งคนภายนอกไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง เช่น ค่านิยม (Value) ที่ยึดถือเป็นหลักการในการประเมินสิ่งต่าง ๆ ทัศนคติหรือเจตนาคติ (Attitude) ที่เขามีต่อสิ่งต่าง ๆ ความคิดเห็น (Opinion) ความเชื่อ (Belief) รสนิยม (Taste) และสภาพจิตใจ ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลเป็นเหตุปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรม

กันยา สุวรรณแสง (2538 : 88) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่าเป็นการแสดงออกแห่งการตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ หรือปฏิกิริยาตอบสนองที่เลือกแล้วว่าเหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้น ๆ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526 : 25) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า คือ สิ่งที่บุคคลกระทำแสดงออก ตอบสนอง หรือตอบโต้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในสถานการณ์หนึ่งที่สามารถสังเกตเห็น ได้ยิน นับได้

จากคำจำกัดความและความหมายของพฤติกรรม สรุปได้ว่า พฤติกรรม คือ การกระทำของบุคคลที่ตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งโดยการกระทำนั้นผู้กระทำอาจกระทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และบุคคลอื่นอาจจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ได้

ประเภทของพฤติกรรม

ในการศึกษาพฤติกรรมได้มีผู้แบ่งพฤติกรรมไว้ต่าง ๆ คือ สุชา และสุรางค์ จันทร์เอม (2520 : 1) ได้แบ่งพฤติกรรมเป็น 2 ชนิด ดังนี้

1. พฤติกรรมที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด (Unlearned Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่อินทรีย์ทำเองโดยไม่มีการเรียนรู้มาก่อนเลย บางครั้งอาจเกิดขึ้นนานหลังจากกำเนิดอินทรีย์

2. พฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้ (Learned Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่อินทรีย์ทำขึ้นหลังจากได้มีการเรียน หรือเลียนแบบจากบุคคลอื่นในสังคม พฤติกรรมประเภทนี้อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า พฤติกรรมทางสังคม

✕ การกระทำหรือการแสดงออกของทั้งความรู้สึกนึกคิด คำพูด การกระทำต่าง ๆ มีความสำคัญเนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์ การจำแนกพฤติกรรมของบุคคลอาจจำแนกออกได้หลายลักษณะถ้าจำแนกโดยอาศัยการสังเกตเป็นหลักสำคัญ มีผู้จำแนกไว้ดังนี้

✕ สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ (2526 : 98) กล่าวว่า พฤติกรรมตามการสังเกตแบ่งออกเป็น 2 ประเภท โดยแบ่งได้ดังนี้ คือ

✕ 1. พฤติกรรมภายในหรือพฤติกรรมปกปิด (Covert Behavior) คือ การกระทำ หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งสมองจะทำหน้าที่รวบรวมและสั่งการ มีทั้งที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ การเต้นของหัวใจ การบีบตัวของลำไส้ และที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความคิด ความรู้สึก ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งอยู่ในสมองของคนไม่สามารถสังเกตเห็นได้

✕ 2. พฤติกรรมภายนอกหรือพฤติกรรมเปิดเผย (Overt Behavior) คือ ปฏิกิริยาของบุคคลหรือกิจกรรมของบุคคลที่ปรากฏออกมาให้บุคคลอื่นเห็นได้ทั้งทางวาจา การกระทำ ท่าทาง เช่น การพูด การหัวเราะ การกินอาหาร การรักษาความสะอาด การปลุกต้นไม้ เป็นต้น พฤติกรรมภายนอกเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ในการที่จะอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น และเป็นสาเหตุที่สำคัญในการอนุเคราะห์โลก หรือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

X สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ (2526 : 101-105) ยังได้จำแนกพฤติกรรมออกเป็นอีก 2 ลักษณะ คือ

1. พฤติกรรมปกติ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในสังคมใดต้องเป็นไปตามพัฒนาการต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมที่ตนเองอาศัยและต้องเป็นไปตามกฎหมายของสังคมนั้น มีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ

ประการแรก ต้องเป็นไปตามขั้นตอนของพัฒนาการตามวุฒิภาวะของบุคคล

ประการที่สอง ต้องสอดคล้องกลมกลืนกับวัฒนธรรมทางสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่

ประการที่สาม ต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคมที่กำหนดไว้

X 2. พฤติกรรมผิดปกติ หรือพฤติกรรมอปกติ หมายถึง พฤติกรรมที่ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์พิจารณาพฤติกรรม นักพฤติกรรมศาสตร์บางคนเรียกพฤติกรรมผิดปกติว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบน อาจเบี่ยงเบนไปในทางบวกหรือลบก็ได้ ซึ่งพฤติกรรมที่ผิดปกติในวัฒนธรรมหนึ่งอาจถือเป็นปกติในวัฒนธรรมอื่น ทั้งนี้ เพราะในแต่ละวัฒนธรรมต่างก็มีระบบการให้คุณค่าพฤติกรรมแตกต่างกันไป

✓ องค์ประกอบของพฤติกรรม

ครอนบาค (อมรวดี จักรไพวงศ์. 2530 : 52 ; อ้างอิงจาก Cronbach. n.d.) อธิบายว่าพฤติกรรมของคนเรามีองค์ประกอบอยู่ 7 ประการ ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการ หรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนเราต้องทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้น กิจกรรมบางอย่างก็ให้ความพอใจ หรือสนองความต้องการได้ทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลานานจึงจะสามารถบรรลุสมความต้องการ คนเราจะมีความต้องการหลายอย่างในเวลาเดียวกัน และมักจะเลือกสนองความต้องการที่รีบด่วนก่อน และสนองความต้องการที่ห่างออกไปในภายหลัง

2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะ หรือความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมที่สนองความต้องการ คนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้หมดทุกอย่าง ความต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถของเรา

3. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

4. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่คนเราจะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งลงไป เขาต้องพิจารณาสถานการณ์เสียก่อนแล้วตัดสินใจเลือกวิธีการที่คาดว่าจะได้รับความพอใจมากที่สุด

5. การตอบสนอง (Response) เป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการโดยวิธีการที่ได้เลือกแล้ว ในขั้นการแปลความหมาย

6. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมใดแล้วย่อมได้รับการกระทำนั้นผลที่ได้รับอาจจะตามที่คาดไว้ (Confirm) หรืออาจตรงข้ามกับความคาดหมาย (Contradict) ก็ได้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Thwarting) หากคนเราไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ ก็กล่าวได้ว่าเขาประสบกับความผิดหวัง ในกรณีเช่นนี้เขาอาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานะเสียใหม่ และเลือกวิธีการสนองตอบแบบใหม่ก็ได้

นอกจากนี้ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 10) ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบของพฤติกรรมไว้ดังนี้ คือ

1. พฤติกรรมด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Domain)
2. พฤติกรรมด้านทัศนคติ (Affective Domain)
3. พฤติกรรมด้านปฏิบัติ (Psychomotor Domain)

พฤติกรรมด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Domain)

พฤติกรรมด้านพุทธิปัญญาเป็นพื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับความรู้ การจำ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถ และทักษะทางสติปัญญา การใช้วิจารณญาณ เพื่อประกอบการตัดสินใจ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. **ความรู้ (Knowledge)** เป็นพฤติกรรมขั้นต้นซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะได้จากการมองเห็น การได้ยิน การสัมผัส

2. **ความเข้าใจ (Comprehensive)** เมื่อบุคคลมีประสบการณ์กับข่าวสารหนึ่ง ๆ อาจจะได้จากการฟัง การอ่าน เป็นต้น เป็นที่คาดว่าบุคคลนั้นที่ทำความเข้าใจกับข่าวสารนั้น ๆ อาจแสดงออกในรูปทักษะหรือความสามารถ ดังนี้

ก. การแปล (Translation) หมายถึง ความสามารถเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น โดยใช้คำพูดของตนเองและคงความหมายเดิม

ข. การให้ความหมาย (Interpretation) การให้ความหมายต่อสิ่งต่าง ๆ หรือข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งอาจจะออกมาในรูปของความคิดเห็น ตามที่บุคคลนั้นเข้าใจ

ค. การคาดคะเน (Extrapolation) ความสามารถในการตั้งความหมายหรือคาดหวังว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น ซึ่งความสามารถนี้จะเกิดจากความเข้าใจสภาพการณ์ และแนวโน้มที่อธิบายไว้ในข่าวสารนั้น ๆ

3. **การประยุกต์หรือการนำความรู้ไปใช้ (Application)** ต้องอาศัยความสามารถหรือทักษะทางความเข้าใจมาแล้ว การนำความรู้ไปใช้นั้น คือ การแก้ไขปัญหานั้นเอง

4. **การวิเคราะห์ (Analysis)** แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

- ก. แยกแยะองค์ประกอบของปัญหาหรือสถานการณ์
- ข. มองเห็นความสัมพันธ์
- ค. มองเห็นลักษณะผสมผสานระหว่างส่วนประกอบที่รวมขึ้นเป็นปัญหา หรือสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

5. **การสังเคราะห์ (Synthesis)** ความสามารถในการนำส่วนประกอบย่อยหลาย ๆ ส่วนมารวมกันเข้าเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างที่แน่ชัดเกี่ยวข้องกับการนำเอาประสบการณ์เก่ามารวมกับประสบการณ์ใหม่แล้วสร้างเป็นแบบแผนสำหรับปฏิบัติ

6. **การประเมินผล (Evaluation)** เกี่ยวข้องกับการให้ค่าความรู้ ซึ่งต้องใช้เกณฑ์ หรือมาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งในการประเมินผล

พฤติกรรมด้านทัศนคติ (Affective Domain)

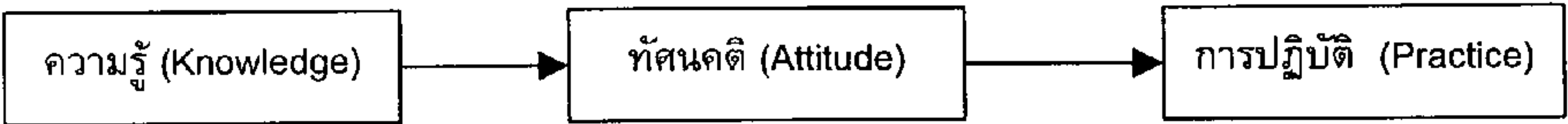
พฤติกรรมด้านทัศนคติเป็นความสนใจ ความรู้สึก ท่าที ความชอบ ความไม่ชอบ การให้คุณค่า การปรับเปลี่ยน หรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถืออยู่ ยากต่อการอธิบาย เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคล แบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

- 1. การรับ (Receiving)
- 2. การตอบสนอง (Responding)
- 3. การให้ค่า (Valuating)
- 4. การจัดกลุ่ม (Organization)
- 5. การแสดงลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by a Value or Value Complex)

พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor Domain)

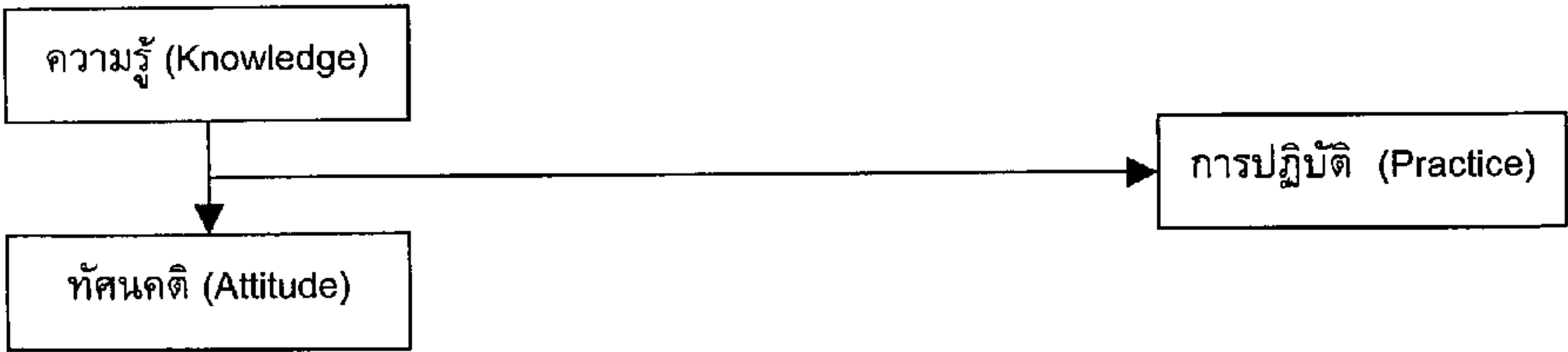
พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมขั้นสุดท้ายที่บุคคลจะแสดงออก ซึ่งเป็นส่วนต่อมาจากพฤติกรรมด้านพุทธิปัญญา และด้านทัศนคติ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

- 1. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติเกิดขึ้นโดยมีทัศนคติเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดความรู้ และการปฏิบัติ ดังนั้น ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และทัศนคติทำให้เกิดการปฏิบัติ ดังภาพประกอบ 2

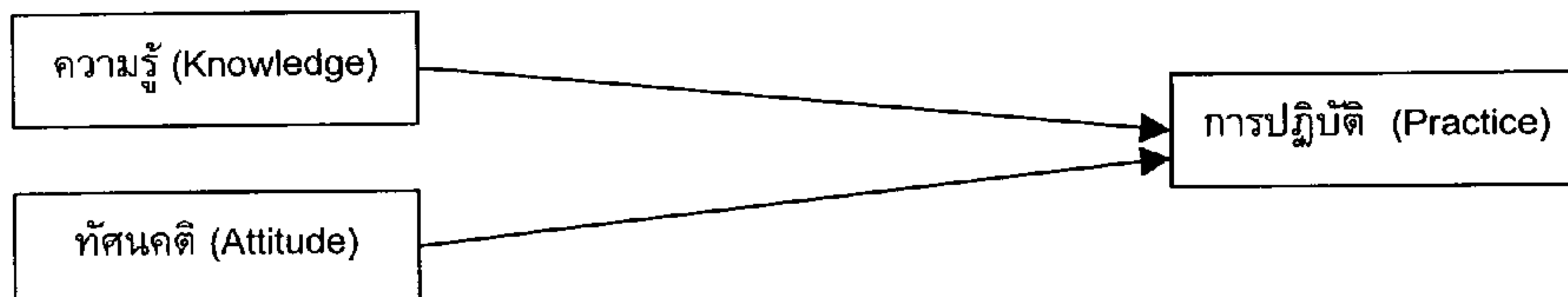
ภาพประกอบ 2 แสดงทัศนคติเป็นตัวกลางทำให้เกิดความรู้และการปฏิบัติ

- 2. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ เกิดขึ้นได้เนื่องจากความรู้ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และเป็นผลทำให้เกิดการปฏิบัติ ดังภาพประกอบ 3

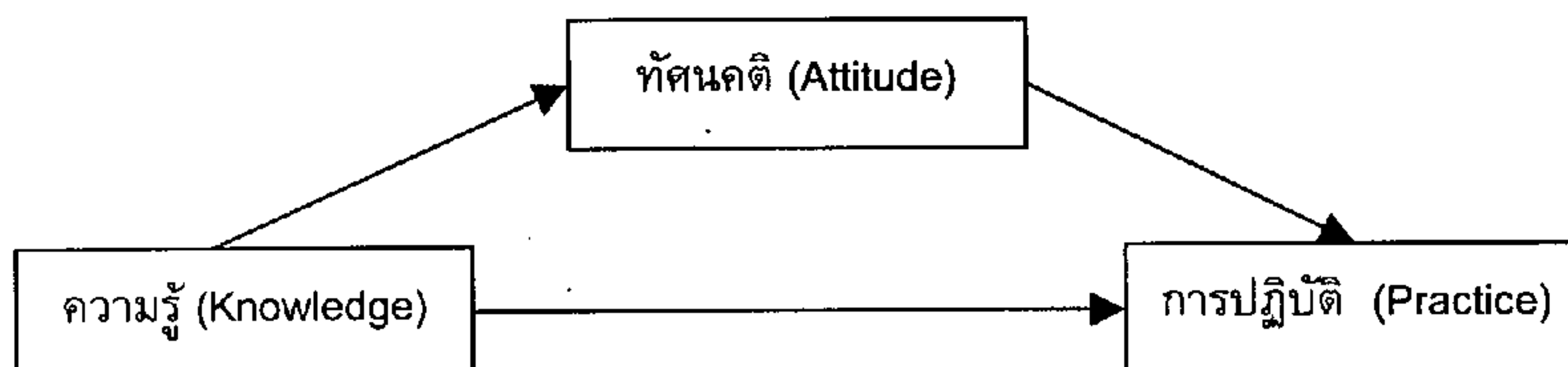
ภาพประกอบ 3 แสดงการปฏิบัติที่เกิดจากความรู้และมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ

3. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ เกิดขึ้นได้เนื่องจากความรู้และทัศนคติ ซึ่งแต่ละประการต่างก็ทำให้เกิดการปฏิบัติได้ โดยที่ทั้งความรู้และทัศนคติไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แสดงความรู้และทัศนคตินำไปสู่การปฏิบัติ

4. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติจะเกิดขึ้นได้เพราะความรู้ที่มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งทางอ้อมนั้นมีทัศนคติเป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 แสดงความรู้นำไปสู่ทัศนคติและการปฏิบัติ

กระแสการท่องเที่ยวของโลกในศตวรรษที่ 21

ในศตวรรษที่ 21 กระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในลักษณะการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) มากยิ่งขึ้น การท่องเที่ยว การอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จะดำเนินไปอย่างสอดคล้องกัน โดยพยายามลดผลกระทบต่องานสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมให้มากที่สุด จุดประสงค์ของการเดินทางและการเลือกแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปตามกระแสอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Green Tourism) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการตัดสินใจเดินทาง “3S” แบบดั้งเดิม คือ Sun Sand Sea จะลดบทบาทลง ปัจจัยใหม่ที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทาง และตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องเนื่องกับการรักษาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน (จำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2544 : 1-2) คือ

“S” Security หมายถึง ความปลอดภัยที่รวมถึงภัยธรรมชาติทั้งหลายและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

“S” Sanitation หมายถึง ความสะอาดปราศจากโรคและมลพิษ ทั้งทางอากาศ น้ำดื่ม และสิ่งปฏิกูล

“S” Satisfaction หมายถึง ความพึงพอใจ ประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวในส่วนของคุณค่าทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและด้านการบริการ

นักวิเคราะห์ตลาดการท่องเที่ยวขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ได้สำรวจนักท่องเที่ยวในสมัยที่โลกไร้พรมแดน พบข้อมูลว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เมื่อไปเที่ยวยังท้องถิ่นใดแล้ว ประสงค์ที่จะมีสัมพันธภาพร่วมกันพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สร้างมิตรไมตรีร่วมกัน
2. เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ถือว่าคุณค่าของการเรียนรู้ช่วยเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต การเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมของผู้คน มีความรู้ทางธรรมชาติวิทยา และระบบนิเวศของท้องถิ่นนั้น
3. มีความประทับใจในสุนทรียภาพ สุนทสนาน ตื่นเต้น ซาบซึ้ง แปลกใจ และมีความทรงจำที่ดี กลุ่มที่ชอบวัฒนธรรมมีความสนใจเป็นพิเศษ อาทิ ชมโบราณสถาน การแสดงพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน เรียนรู้การทำอาหาร
4. มีความอดทน คำนึงถึงคุณภาพชีวิต สุขอนามัย ที่พักสะอาด อาหารมีคุณค่าทางโภชนาการ มีประโยชน์ต่อร่างกาย
5. มีอาชีพมั่นคง ต้องการความปลอดภัยต่อการเดินทาง ประกันชีวิตและทรัพย์สิน
6. มีความอ่อนไหว เปราะบาง มีจิตสำนึกต่อการรักษาคุณค่าคุณภาพสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น ห่วงใยต่อการเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อม

การเตรียมตัวเดินทาง มีการวางแผนการเดินทางท่องเที่ยวที่ดี เตรียมตัวล่วงหน้า โดยหาข่าวสารจากแหล่งท่องเที่ยวจาก

1. หนังสือคู่มือท่องเที่ยว
2. ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต อีเมลล์ และอีคอมเมิร์ซ
3. จอกรเดินทางโดยอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ โทรสาร

นอกจากนี้นักพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว (Deutcher Reiseburo and Reiseveranstalter Verband : DRV) ได้วิเคราะห์ว่า การท่องเที่ยวในอนาคตจะต้องมีการดำเนินการตลาดที่เน้นเรื่องสิ่งแวดล้อม (Environment Oriented Marketing) การวางกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยว นับแต่รายการท่องเที่ยว ราคา การสื่อสารและส่งข่าวสารให้นักท่องเที่ยวควรนำเสนอเป็นรายการที่สอดคล้องต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เป็นไปได้อย่างกว้างขวาง การส่งเสริมการตลาดจำเป็นต้องมีความสอดคล้องระหว่างภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของพื้นที่นั้นด้วย

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น ต้องคำนึงถึงต้นทุนที่เป็นนามธรรม คือ คุณค่าของธรรมชาติ โบราณสถาน ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับต้นทุนที่เป็นรูปธรรม คือ ค่าก่อสร้าง ค่าแรง ค่าบำรุงรักษา ค่าดำเนินการ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ รวมกันเป็นต้นทุนการผลิต ซึ่งมีมาตรฐานตัวชี้วัดทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อันเป็นมาตรฐานสากลที่ยอมรับกันในตลาดการค้าเสรี และกระแสดังกล่าวของโลกในศตวรรษที่ 21

แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นิยามและความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นแนวความคิดที่ปรากฏขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ และยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่น ๆ ที่ให้ความหมายเช่นเดียวกันที่สำคัญได้แก่ Nature Tourism, Biotourism, Green Tourism เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวดังกล่าวล้วนแต่เป็นการบ่งบอกถึงการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งจากการประชุม Globe 1990 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า “การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย” โดยมีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นการท่องเที่ยวที่ดำเนินการภายใต้ขีดจำกัดความสามารถของธรรมชาติ และต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และต้องชี้้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่น และชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ สำหรับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้มีบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ได้ให้ความหมายและคำจำกัดความไว้มากมาย เป็นที่ยอมรับในระดับหนึ่งและได้รับการอ้างอิงถึงเสมอ ที่สำคัญมีดังนี้

• เสรี เวชบุษกร (2538) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ และต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งหมายรวมถึงวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น ตลอดจนโบราณสถาน โบราณวัตถุที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้วย

นวรรตน์ ไกรพานนท์ (2539 : 26) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงผลประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (Nature Conservation) และมุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่น (Local Development) เป็นประการสำคัญ

วรรณ วรษ์วานิช (2539 : 74) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้และความเข้าใจในธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยยึดหลักการแห่งการเคารพซึ่งศักดิ์ศรีของระบบนิเวศวิทยา เอื้ออำนวยประโยชน์และโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนและท้องถิ่นเป็นสำคัญ

ณรงเดช นวลมีชื่อ (2540 : 56-64) ได้รวบรวมคำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไว้หลายท่าน ดังนี้

สมาคมการท่องเที่ยวอนุรักษ์ธรรมชาติในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายไปสู่แหล่งธรรมชาติต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจในวัฒนธรรมและธรรมชาติของสถานที่นั้น โดยไม่รบกวนและเปลี่ยนแปลงสภาพทางชีววิทยาของพื้นที่ และให้ชาวบ้านโดยรอบมีรายได้จากการท่องเที่ยวด้วย

ลาสคิวเรน (Lascurain. 1991) อาจจะเป็นคนแรกที่ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ว่าเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

บู (Boo, 1991) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบอิงธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีเงินทุนสำหรับการปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ มีการสร้างงานให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น พร้อมทั้งให้การศึกษา และสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

เฮคเตอร์ ชีบอลลอส ลาซุ แห่งสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources – IUCN) ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลแรกที่กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษา เรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางธรรมชาติที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

จากการให้ความหมายและคำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม แต่มีวัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่นเพื่อชื่นชม ศึกษา เรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น อีกทั้งช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นด้วย

ประวัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ยุติ นิรัตน์ตระกูล, 2539 : 4-6) ได้แบ่งยุคของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ดังนี้

1. ยุคเริ่มต้นของแนวความคิดในประเทศไทย พ.ศ. 2519

แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้มีการนำเสนอในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ แผนแรกของประเทศไทย (พ.ศ. 2519) การนำเสนอครั้งนั้นเป็นเพียงการกล่าวถึง Ecotourism อย่างกว้าง ยังไม่ปรากฏรายละเอียดและแนวทางที่ชัดเจน สิ่งที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาระบบท่องเที่ยวทั้งระบบ โดยผลของการพัฒนานั้นจะพิจารณาในมิติด้านเศรษฐศาสตร์เป็นด้านหลัก

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในช่วงเวลานั้นจะพบในกลุ่มผู้สนใจพิเศษ (Special Interest) ซึ่งกลุ่มนี้จะนิยมท่องเที่ยวในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเดินป่า การดูนก การดำน้ำ และการชมศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวนี้จะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในช่วงเวลานี้ยังไม่ได้พิจารณาถึงคนในท้องถิ่น

2. ยุคกลางของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระยะเวลา 10 ปี ของการพัฒนาการท่องเที่ยวประเทศไทยประสบผลสำเร็จอย่างสูงในเชิงเศรษฐกิจและในแง่ของพัฒนาการ จนต้องประกาศให้ปี พ.ศ. 2530 เป็นปีท่องเที่ยวไทย ซึ่งนอกจากผลในเชิงเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นแล้ว ผลที่เกิดตามมาซึ่งไม่อาจมองข้ามได้อีกเรื่องหนึ่ง คือ ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว จึงได้มีการนำเสนอแนวคิดในเรื่องของการพัฒนาที่ยั่งยืนและแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาพิจารณา โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรงได้ให้การสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. ยุคบูรณาการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย พ.ศ. 2536 - ปัจจุบัน

ในยุคนี้มีความตื่นตัวกันอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. 2538 – 2539 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ผลักดันให้เกิดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งได้กำหนดทิศทางที่จะดำเนินงานเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทุกองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากร การจัดการนำเที่ยว เป็นต้น

แนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศครอบคลุมถึงองค์ประกอบหลัก (Key Elements) 4 ประการ คือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540 : 17)

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นหลัก (Nature-Based) ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identical or Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-System) ในพื้นที่นั้น ๆ
2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainable Management) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsible Travel) ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการศึกษา (Education) เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ประสบการณ์ (Experience) ความประทับใจ (Appreciate) เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
4. เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน (Involvement of Local Community or People Participation) เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น (Local Benefit) โดยหมายถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยว และในที่สุดแล้วท้องถิ่นสามารถควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ยุวดี นีรัตน์ตระกูล (2538 : 55) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า

1. พัฒนาจิตสำนึก (Awareness) และความเข้าใจ (Understand) ของนักท่องเที่ยวในการทำคุณประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ
2. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณภาพหรือคุณค่าสูงให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน
3. เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่
4. เพื่อดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านการท่องเที่ยวโดยตรง ได้มีการกำหนดนโยบายหลักในการปฏิบัติงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเอาไว้อย่างชัดเจนและประกาศอย่างเป็นทางการ โดยนโยบายทั้ง 8 ประการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538 : 8-9)

1. ส่งเสริม ชักจูงให้นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเดินทางมาสู่ประเทศไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าเพิ่มพูนเศรษฐกิจส่วนรวมโดยรอบด้าน
2. ขยายแหล่งท่องเที่ยวให้กระจายไปในท้องถิ่น เพื่อเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวให้ถึงประชากรในทุกภูมิภาค
3. อนุรักษ์สมบัติวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของไทยไว้ด้วยดีที่สุด
4. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานที่ดี เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนให้มากขึ้น
5. เพิ่มความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้สามารถเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจในความปลอดภัยของร่างกายและทรัพย์สินของตนและหมู่คณะ
6. ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวของคนไทยภายในประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและเยาวชน เพื่อเป็นการเพิ่มสวัสดิการด้านการท่องเที่ยวแก่คนไทย
7. เสริมกำลังคนที่เป็นคนไทยเข้าทำงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มากที่สุด
8. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

จากนโยบายทั้ง 8 ประการดังกล่าว จะพบว่าเป็นนโยบายที่มุ่งเน้นให้การท่องเที่ยวมีพัฒนาการที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายข้อที่ 2, 3 และ 8 คือ นโยบายที่มุ่งเน้นให้มีการประสานความเจริญทางเศรษฐกิจกับการสงวนรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ โดยยินยอมให้ใช้ประโยชน์แต่พอควรเพื่อรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์และทรัพยากรเพื่อคนรุ่นต่อไป นั่นก็แสดงว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เน้นเรื่องการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและประชากรท้องถิ่นมานานแล้ว และต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2538 - 2539 จึงมีการกำหนดนโยบายเพื่อกำหนดทิศทางและวางรูปแบบการปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นนโยบายเฉพาะกิจขึ้น ดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538 :19)

1. ส่งเสริม และพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งด้านธรรมชาติ แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพ มีระบบการสื่อความหมายที่ดี และคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
2. ประสานงานให้เกิดความร่วมมือระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นที่การสร้างควมรับผิดชอบต่อระบบนิเวศโดยต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรม
3. สร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวที่มุ่งให้เกิดวิถีทางแห่งการอนุรักษ์ การคืนประโยชน์สู่ระบบนิเวศ
4. ดำเนินการให้มีการวางแผนและปรับปรุงพัฒนากฎระเบียบองค์กร การจัดการด้านการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ เกิดการประสานงานและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น
5. ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วม และได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม

ต่อมาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) ดำเนินการศึกษาโครงการการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ สำหรับเป็นกรอบและแนวทางการจัดการและพัฒนา และการให้บริการแก่องค์กรต่าง ๆ ซึ่งนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยทำการศึกษา นั้น เป็นนโยบายเชิงกลยุทธ์ที่มีที่มาจากนโยบาย กฎหมาย และแผนพัฒนาของชาติด้านต่าง ๆ เช่น นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม และทรัพยากร นโยบายด้านการจัดการป่าไม้ นโยบายด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน นโยบายการพัฒนาสังคม และเศรษฐกิจที่ยั่งยืน โดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 เป็นกรอบการพัฒนาในปัจจุบัน

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โดยทั่วไปแล้วการวางแผนการท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยนั้นจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Natural Resource Tourism)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่ยังดำรงไว้ซึ่งสภาพดั้งเดิมของระบบนิเวศ (First Hand Ecosystem) และวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่จึงมักปรากฏอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยกล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติว่าเป็นแหล่งที่มีจุดเด่นเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว (Nature Attractions) และตัดขาดจากโลกภายนอก (Solitude) ซึ่งนักท่องเที่ยวจะไม่ได้สัมผัสที่บ้าน

นอกจากนี้ ยังได้ให้ความหมายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวว่า หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมาย (Destination) ของการท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึงพื้นที่ที่รองรับนักท่องเที่ยว พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจะมีทรัพยากรที่เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ความดึงดูดใจเหล่านั้นอาจเป็นความดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวประเภทใดประเภทหนึ่ง แต่อาจไม่ใช่ว่าสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวประเภทอื่น ดังนั้น สภาพทรัพยากรจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับตลาดการท่องเที่ยว นอกจากความดึงดูดใจในทรัพยากรแล้วในบางพื้นที่ยังมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ดังนั้น ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวจึงหมายถึงศักยภาพในการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวด้วย โดยได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Nature Destination) และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Destination) ซึ่งรวมเอาแหล่งท่องเที่ยวศาสนา ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี (Historical, Archaeological and Regions Destination) และแหล่งท่องเที่ยวศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี (Art, Culture and Traditional Destinations) เข้าไว้ด้วยกัน ดังนั้น หากมองการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอุตสาหกรรมบริการอย่างหนึ่ง แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวข้างต้นจัดได้ว่าเป็นวัตถุดิบเพื่อรองรับการท่องเที่ยว และเป็นวัตถุดิบประเภทใช้แล้วไม่หมดไปหรือสูญหายหากมีการควบคุมป้องกันด้วยการวางแผนอย่างเป็นระบบ และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนให้แหล่งท่องเที่ยวยังประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืนโดยไม่เสื่อมโทรมลงไป ทั้งยังไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศจนเกินขีดความสามารถของระบบที่จะรองรับได้ (Carrying Capacity)

2. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย ระบุว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภทด้วยกัน คือ

ประเภทที่ 1 นักท่องเที่ยวแบบหัวกะทิ (Hard Core Nature Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าขณะเที่ยวชมธรรมชาติ

ประเภทที่ 2 นักท่องเที่ยวธรรมชาติแบบอุทิศตน (Dedicated Nature Tourists)
เป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นเจาะจงไปเที่ยวสถานที่ธรรมชาติโดยเฉพาะ เพื่อจะได้รู้และเข้าใจในธรรมชาติหรือ
ประเพณีท้องถิ่น

ประเภทที่ 3 นักท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นหลัก (Mainstream Nature Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่ชอบไปสถานที่แปลก ๆ ที่ไม่เคยไปมาก่อน เช่น ไปเยือนลุ่มน้ำอเมซอน (Amazon) อุทยานกอริลลาในรวันดา (Rawanda Gorilla Park) หรือจุดหมายปลายทางอื่น ๆ ที่เป็นการริเริ่มสำหรับโปรแกรมท่องเที่ยวพิเศษ

ประเภทที่ 4 นักท่องเที่ยวธรรมชาติตามโอกาส (Casual Nature Tourists)
เป็นนักท่องเที่ยวที่บังเอิญต้องไปชมธรรมชาติ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมท่องเที่ยวที่ตนได้เลือกไป นอกจากนี้ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยได้กล่าวถึงลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าจะต้องเป็นนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ

3. การตลาด

การตลาดนับเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงนักท่องเที่ยวให้ไปท่องเที่ยว โดยเป็นสื่อกลางระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในเชิงการตลาดจะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีลักษณะอย่างไร โดยการให้ข้อมูลและสิ่งที่คาดหวังจากการท่องเที่ยว (Expectation) อย่างถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการช่วยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวในลักษณะเช่นนี้เหมาะสมกับความสนใจ และตรงตามความต้องการของตนเองหรือไม่ และสามารถยอมรับกฎหรือกติกาของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้หรือไม่ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการตลาดเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเลือกสรรประเภทและคุณภาพของนักท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวในเชิงคุณภาพ (Qualitative Tourism) มากกว่าการท่องเที่ยวในเชิงปริมาณ (Quantitative Tourism) อันจะเป็นหนทางนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งส่วนใหญ่งานด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

4. การบริการ

การท่องเที่ยวซึ่งรวมถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในขณะที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นต้องการบริการที่เน้นการให้ข้อมูลข่าวสาร และการบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น บริการด้านสื่อความหมายธรรมชาติ การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในภาคบริการ ได้แก่ การจัดที่พักที่สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น (Ecolodge) เป็นมัลคเทศก์นำทางในการเดินป่า เป็นต้น

หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากรูปแบบการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวกันเป็นจำนวนมากตามฤดูกาลท่องเที่ยวแล้วกลับทิ้งปัญหามากมายไว้เบื้องหลังนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ในเชิงนิเวศนั้นควรมีหลักการต่าง ๆ (วรรณพร วณิชชานุกร. 2540 : 13) สรุปได้ดังนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นน้ำเสีย ขยะ ตลอดจนการคมนาคม
2. ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาวแก่ทรัพยากรชุมชนในท้องถิ่น และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ส่วนหนึ่งของรายได้ควรย้อนไปสู่การอนุรักษ์
3. การเสริมสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว เป็นการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม สภาพสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมของตนเองที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว
4. ในการสร้างหรือการจัดการใด ๆ ควรยอมรับในข้อจำกัดของสภาพแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะที่เป็นอยู่ หากมีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงควรเป็นไปเพื่อให้ทัศนียภาพของท้องถิ่นดีขึ้น ตลอดจนการลงทุนทางด้านการท่องเที่ยวก็เป็นไปเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่น ไม่พึ่งพาการลงทุนของต่างชาติ ซึ่งเป็นการลดการไหลออกของรายได้ไปยังต่างประเทศ
5. ในการวางแผน ตัดสินใจ และดำเนินงาน ตลอดจนการควบคุม ควรให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากที่สุด มิใช่เป็นเพียงเป้าหมายของการท่องเที่ยว และให้บุคคลภายนอกมาคิดและตัดสินใจเพียงฝ่ายเดียว เพราะจะไม่เป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง
6. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์การท่องเที่ยวให้มีคุณภาพยั่งยืนหรือไม่เพียงใด การทำธุรกิจโดยมุ่งทำกำไรสูงสุดในระยะสั้นเป็นการทุบหม้อข้าวตัวเอง อย่างไรก็ตามบริษัทนำเที่ยวก็สามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้ยาวนานเท่าที่นาน ถ้ามีการจัดทำธุรกิจที่ถูกต้องเหมาะสม นับตั้งแต่การใช้จ่ายที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและสามารถนำมาใช้ใหม่ได้ การมีมุกตลกที่มีความรู้ในระบบนิเวศและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างแท้จริง การให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นที่เป็นจุดหมายปลายทางก่อนที่จะไปถึง ทั้งในรูปของภาพยนตร์ในเครื่องบิน เทปบันทึกเสียง และเอกสารเผยแพร่
7. มีการจัดการและควบคุมจำนวนของนักท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และไม่เกินความสามารถของชุมชนในท้องถิ่น และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวจะรองรับได้ อีกทั้งมีนักท่องเที่ยวสม่ำเสมอตลอดทั้งปีไม่ใช่มีเฉพาะฤดูกาล เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมนี้

จากหลักการดังกล่าวข้างต้นนี้ อาจสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวแนวใหม่นั้นเป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของธุรกิจท่องเที่ยวในระยะยาว จึงจำเป็นต้องมีการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมของชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้มีผลกระทบในทางลบน้อยที่สุด และท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างยุติธรรม มิใช่เป็นเพียงเป้าหมายที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมาดักดวงเอาผลประโยชน์แต่เพียงฝ่ายเดียวเช่นที่ผ่านมานในอดีต

หลักเกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2544 : 16 – 17)

1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์
2. มีความพร้อมในการบริหารจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น มีเคาน์เตอร์บริการข่าวสาร มุมนิทรรศการ ห้องสุขา มุมจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม การบริหารจัดการในลักษณะการเป็นเจ้าของบ้านที่ดี มีความปลอดภัยต่อการเดินทาง
3. มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ทั้งเส้นทางไปและกลับทางเดิม เส้นทางเป็นแบบวงรอบ หรือวงกลม ระยะทางตั้งแต่ 1 กิโลเมตรเป็นต้นไป
4. มีป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
5. มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้ต่อนักท่องเที่ยว
6. มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อครั้งต่อวัน
7. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
8. มีการบริหารจัดการพื้นที่ และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น องค์กรภาครัฐบาล องค์กรภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) องค์กรบริหารท้องถิ่น (เทศบาล และ อบต.)
9. มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน เช่น การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย การจัดการมลพิษต่าง ๆ
10. มีแผนพัฒนาบุคลากรและการบริการสู่ระดับมาตรฐานสากล
11. หากแหล่งท่องเที่ยวมีที่พักแรมจะต้องเป็นที่พักแรมระดับการรักษาสิ่งแวดล้อม (Ecolodge)

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544)

กิจกรรมหลัก ได้แก่

1. กิจกรรมเดินป่า (Hiking / Trekking)
2. กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (Nature Education)
3. กิจกรรมถ่ายรูปธรรมชาติ บันทึกเทปวีดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ (Nature Photography, Video, Tapping and Sound of Nature Audio Taping)
4. กิจกรรมส่องหรือดูนก (Bird Watching)
5. กิจกรรมศึกษาเที่ยวถ้ำ (Cave Exploring / Visiting)
6. กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ (Sky Interpretation)
7. กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ (Boat Sightseeing)
8. กิจกรรมพายเรือแคนู เรือคายัค เรือใบ เรือใบ (Canoeing / Kayak / Browbeating / Sailing)
9. กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (Snorkel Skin Diving)
10. กิจกรรมดำน้ำลึก (Scuba Diving)

กิจกรรมเสริม ได้แก่

1. กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ
2. กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (Terrian / Mountain Biking)
3. กิจกรรมปีนเขา ไต่เขา (Rock / Mountain Climbing)
4. กิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ (Tent Camping)
5. กิจกรรมเครื่องร่อนขนาดเล็ก (Hang Glider)
6. กิจกรรมล่องแพยาง แพไม้ไผ่ (White Water Rafting)
7. กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร (Picnicking)
8. กิจกรรมเที่ยวน้ำตก (Waterfall Visits / Exploring)
9. กิจกรรมวินด์เซิร์ฟ (Windsurfing)

ประเภทของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ดร. สิริกุล บรรพพงษ์ ได้แบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ไว้ 4 กลุ่ม ตามระดับความสนใจในธรรมชาติ (ศรีพร สมบุญธรรม. 2536 : 30 ; อ้างอิงจาก สิริกุล บรรพพงษ์. ม.ป.ป.) ดังนี้

1. กลุ่มนักธรรมชาติวิทยา (Naturalists) มีความสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพืช สัตว์ สิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศ
2. กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้รักธรรมชาติ (Nature Tourism) หรือนักนิยมไพร มีความสนใจในความงามของธรรมชาติ และวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนท้องถิ่น
3. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชอบแสวงหาความตื่นเต้นและแปลกใหม่ (Mainstream Nature Tourism) มีความสนใจในสภาพธรรมชาติที่ห่างไกลความเจริญและเข้าถึงลำบาก
4. กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปที่ต้องการชื่นชมธรรมชาติ (Casual Tourism) มีความต้องการเพิ่มพูนประสบการณ์การท่องเที่ยวของตนให้หลากหลายยิ่งขึ้น

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ควีนสแลนด์ อีโคทัวร์ริซึม โพลิตี (Queensland Ecotourism Polity) (ERM Mitchell Mc.Cotter. 1995 : 91) ได้กล่าวถึงรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ 3 รูปแบบ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบผจญภัยส่วนตัว หรือ Frontier Ecotourism

การท่องเที่ยวลักษณะนี้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนตัวหรือกลุ่มเล็ก ๆ คือ ไม่เกิน 10 คน และใช้ยานพาหนะแบบไม่มีเครื่องยนต์ (เช่น การเดิน หรือ การล่องเรือ) ในการท่องเที่ยวไปในพื้นที่ธรรมชาติห่างไกลและมีคนไปน้อย โดยทั่วไปนักท่องเที่ยวพวกนี้จะพึ่งพาตนเองสูง มีการพึ่งบริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกน้อย ชอบสิ่งท้าทาย และอาศัยความรู้ความชำนาญในการเอาตัวรอด ตัวอย่างเช่น การเดินป่า การล่องแพ และการล่องเรือ เป็นต้น

2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นกลุ่มเล็ก หรือ Small Group Ecotourism

เป็นรูปแบบที่เป็นส่วนตัวหรือกลุ่มเล็ก (คือ ประมาณ 15 คนหรือน้อยกว่า) แต่มักจะใช้ยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์ (เช่น รถขับเคลื่อน 4 ล้อ หรือเรือยนต์ขนาดเล็ก) ในการท่องเที่ยวไปในทางที่คนส่วนใหญ่ไม่ไป รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบนี้ นักท่องเที่ยวชอบการทำนาย และการพึ่งพาตัวเองสูงพอสมควร แต่ก็เหมาะกับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ที่มีหลายอายุแตกต่างกัน ซึ่งไม่จำเป็นต้องการความรู้ความสามารถพิเศษในการเอาตัวรอดสูงเหมือนแบบแรก ตัวอย่างนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มนี้ เช่น การขี่จักรยาน การทัวร์ป่า และทัวร์ขับเคลื่อน 4 ล้อ เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบกลุ่มใหญ่ หรือ Popular Ecotourism

รูปแบบนี้ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับยานพาหนะ เช่น รถบัส เรือขนาดใหญ่ ว่าจะจุผู้โดยสารได้มากขนาดไหน มีความต้องการในการพึ่งตนเองน้อย และไม่ค่อยชอบการทำนาย แต่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมาก (เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อาหาร เครื่องดื่ม และห้องน้ำ) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบนี้รวมความหลากหลายของนักท่องเที่ยวทั้งอายุและสมรรถภาพทางร่างกาย

ข้อดีข้อเสียในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ศรีพร สมบุญธรรม (2537 : 55) กล่าวถึงข้อดีข้อเสียของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ดังนี้

ข้อดี

1. เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการสานผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการอนุรักษ์ธรรมชาติ
2. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ช่วยสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. เป็นการเพิ่มรายได้และสร้างงานให้กับคนในท้องถิ่น
4. เป็นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพให้เดินทางเข้าประเทศมากขึ้น
5. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่จะสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับประเทศ ในการเป็นจุดหมายปลายทางที่มีความงดงาม และอุดมสมบูรณ์ทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

ข้อเสีย

หากขาดการวางแผนที่รอบคอบและระบบการควบคุมตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศได้

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2539 : 60-61) ได้กล่าวว่าการที่จะเกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งฝ่ายรัฐบาล เอกชน และตัวนักท่องเที่ยว บทบาทดังกล่าวมีดังนี้

บทบาทของรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. รัฐบาลควรทำการศึกษาวิจัยถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนแม่บทส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างจริงจัง โดยคำนึงถึง 2 ด้าน พร้อมกันไป คือ ด้านความเป็นไปได้ในการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว และด้านการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว
2. รัฐบาลควรร่วมมือกับธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชนในการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น โดยจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีภาคเอกชนเข้าร่วมด้วย
3. รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการศึกษาและปลูกฝังจิตสำนึกของคนในชาติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยแทรกการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ในหลักสูตรทุกระดับ และสนับสนุนให้เปิดหลักสูตรการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นในระดับอุดมศึกษา
4. รัฐบาลควรออกกฎหมายในการควบคุมดูแลผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว และนำกฎหมายมาใช้อย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นหลักประกันในด้านความสงบเรียบร้อย และสุนทรียภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว

5. รัฐบาลควรกำหนดมาตรฐานการออกแบบก่อสร้าง พร้อมทั้งระบบตรวจสอบขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ของแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ และมีมาตรการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ด้วย

บทบาทของเอกชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและประชาชนเจ้าของท้องถิ่น ควรมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างหวงแหนในคุณค่า
2. ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวควรดูแลไม่ให้เกิดผลกระทบทางด้านลบต่อการท่องเที่ยว เช่น การลดมลพิษจากการขนส่ง การติดตั้งเครื่องบำบัดน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพในธุรกิจโรงแรมหรือภัตตาคาร เป็นต้น
3. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลอดจนให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ เพื่อลดผลกระทบที่อาจมีต่อสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น
4. ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวควรหมั่นตรวจสอบและประเมินผลเกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อมในหน่วยงานต่าง ๆ ภายในธุรกิจของตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะระบบกำจัดขยะและน้ำเสีย
5. ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและประชาชนเจ้าของท้องถิ่น ควรให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการสนับสนุนโครงการ หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

บทบาทของนักท่องเที่ยวในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. นักท่องเที่ยวควรเลือกใช้บริการของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวที่แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือสนับสนุนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. นักท่องเที่ยวควรท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่รู้และรู้เท่าไม่ถึงการณ์ พร้อมทั้งระมัดระวังพฤติกรรมที่อาจมีผลเสียต่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น
3. นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ และคำแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด และควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้นล่วงหน้า เพื่อจะได้ช่วยอนุรักษ์ให้คงอยู่คู่การท่องเที่ยวให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้
4. นักท่องเที่ยวควรงดซื้อสินค้าหรือบริการที่ทำลายนิเวศวิทยา และวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น เช่น สัตว์ป่า โบราณวัตถุ ปะการัง เป็นต้น
5. นักท่องเที่ยวควรให้ความร่วมมือกับรัฐบาล และผู้ประกอบการธุรกิจในโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในท้องถิ่นที่ไปท่องเที่ยว

แนวคิดเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติ หมายถึง “ที่ดินซึ่งรวมทั้งพื้นที่ดินทั่วไป ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และชายฝั่งที่ได้รับการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ลักษณะที่ดินดังกล่าวเป็นที่ที่มีสภาพธรรมชาติที่น่าสนใจ และมีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวง การเมือง ทั้งนี้ การกำหนดดังกล่าวก็เพื่อให้คงอยู่ในสภาพเดิม เพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและความรื่นรมย์ของประชาชนสืบไป” (พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504)

หลักเกณฑ์การกำหนดพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ คือ

1. พื้นที่นั้นจะต้องเป็นพื้นที่ที่มีขนาดกว้างใหญ่เพียงพอที่จะรักษาสถานะทางนิเวศวิทยาของพื้นที่ไว้ได้ ซึ่งตามหลักสากลได้กำหนดมาตรฐานไว้ไม่น้อยกว่า 10 ตารางกิโลเมตร แต่ทั้งนี้ก็ไม่เป็นเกณฑ์ตายตัวขึ้นอยู่กับคุณค่าของพื้นที่เป็นสำคัญ
2. พื้นที่นั้นจะต้องประกอบไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า หรือมีพืช สัตว์ที่น่าสนใจและหายาก มีทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงาม หรือมีปรากฏการณ์ธรรมชาติที่น่าสนใจหรือมีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์หาได้ยาก มีประวัติความเป็นมาที่มีคุณค่าในด้านทางประวัติศาสตร์หรือมีมนุษยศาสตร์
3. พื้นที่นั้นจะต้องเหมาะต่อการท่องเที่ยว พักผ่อน พักแรม หรือการศึกษาหาความรู้ ซึ่งจะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่ และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง
4. พื้นที่ที่จัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ จะต้องมียุทธประสงค์เพื่อ
 - 4.1 เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้คงอยู่ตลอดไป
 - 4.2 เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า วิจัย ทางวิชาการในเรื่องของธรรมชาติวิทยาและนิเวศวิทยา
 - 4.3 เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนของประชาชนทั่วไป ทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างต่อเนื่องและถาวรตลอดไป

อุทยานแห่งชาติทางทะเล ในระบบอุทยานแห่งชาติของประเทศไทย ได้กำหนดให้อุทยานแห่งชาติที่มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลเกาะแก่ง พื้นที่น้ำชายฝั่งทะเล และทะเลให้เป็น อุทยานแห่งชาติทางทะเล ซึ่งได้รวบรวมระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตทั้งบนบก ใกล้ชายฝั่งและในท้องทะเลไว้เป็นจำนวนมาก และมีแหล่งธรรมชาติที่สวยงามเหมาะแก่การพักผ่อนศึกษาหาความรู้

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติของประเทศไทย มีดังนี้

เพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ คือ ต้องการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติของพื้นที่ให้คงอยู่ตามธรรมชาติ ป้องกันการรบกวนโดยมนุษย์ โดยเฉพาะทรัพยากรที่สำคัญ เช่น สัตว์ป่า พืชพรรณ และลักษณะธรรมชาติที่สวยงามเป็นพิเศษ รวมทั้งแหล่งอนุรักษ์พันธุกรรมที่สำคัญ

เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ เนื่องจากในเขตอุทยานแห่งชาติมีทิวทัศน์ทางธรรมชาติที่สวยงามเหมาะกับการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความสันทัดใจ และช่วยผ่อนคลายความเครียดจากการปฏิบัติงานประจำ

เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย พื้นที่อุทยานแห่งชาติสามารถจัดเป็นห้องทดลองทางธรรมชาติกลางแจ้งที่สามารถค้นคว้าวิจัยไม่มีที่สิ้นสุดของนักศึกษา นักวิทยาศาสตร์และประชาชนทั่วไป

อุทยานแห่งชาติของไทยทุกแห่งมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 10 ตารางกิโลเมตร ซึ่งจัดตามหลักสากลของการจัดการอุทยานแห่งชาติ มีการบริหารโดยอำนาจรัฐที่เป็นส่วนกลาง โดยผ่านคณะกรรมการในระดับชาติ เรียกว่า คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ อันประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสาขาอาชีพและหลายหน่วยงาน

ในการจัดการอุทยานแห่งชาติ เจ้าหน้าที่จะไม่ดับแต่งพื้นที่ด้วยพันธุ์ไม้ต่างถิ่น แต่จะจัดบริเวณให้มีความร่มรื่นด้วยไม้ท้องถิ่น และดูแลให้บริเวณท่องเที่ยวมีความสะดวกและปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว แต่การดำเนินการดังกล่าวจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติ เช่น การทำทางเดินเท้า ทางลำเลียง วางท่อนจอดเรือ ทำหอดูสัตว์ บ้านไคเดินขึ้น – ลงน้ำตก สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่ได้จัดทำไว้เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าขณะที่ท่องเที่ยวได้รับความปลอดภัยจากการเข้าใช้อุทยานแห่งชาติแล้ว ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในอุทยานแห่งชาติจะได้รับความปลอดภัยจากการเข้าใช้พื้นที่เช่นกัน และเนื่องจากอุทยานแห่งชาติส่วนใหญ่ตั้งอยู่ไกลจากตัวเมือง การเดินทางเข้าถึงไม่สะดวกและใช้เวลานาน จึงเป็นหน้าที่ของกรมป่าไม้ที่จะต้องเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องของการเดินทางเข้าถึง ที่กางเต็นท์ ที่พักและระบบสาธารณูปโภคไว้ด้วย นอกจากสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้แล้ว กรมป่าไม้ยังมีหน้าที่ในการให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องรวมทางธรรมชาติวิทยา และการอนุรักษ์ทรัพยากรด้วย อย่างไรก็ตาม ด้วยความจำกัดของจำนวนเจ้าหน้าที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก การบริการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติบางแห่งจึงอาจมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ซึ่งกรมป่าไม้จะได้ปรับปรุงพัฒนาต่อไป

คุณค่าของอุทยานแห่งชาติ แบ่งเป็นดังนี้

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันสถานการณ์ป่าไม้โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาถูกทำลายอย่างมาก เนื่องจากความต้องการที่ดินเพื่อการเกษตร การประกาศจัดตั้งพื้นที่เป็นอุทยานแห่งชาติก็เพื่อช่วยคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญไว้เป็นมาตรการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีกฎหมายที่เข้มงวด มีบทลงโทษที่รุนแรง มีการบริหาร มีอัตราค่าลง และงบประมาณที่จะดูแลได้อย่างใกล้ชิด

ด้านเศรษฐกิจ อุทยานแห่งชาติมีวัตถุประสงค์หลักอย่างหนึ่ง คือ เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ ทำให้เกิดธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งเป็นที่มาของรายได้ของราษฎรในท้องถิ่น และเกิดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีการใช้แรงงานในท้องถิ่นเป็นหลักทำให้มีการกระจายรายได้ นอกจากนี้พื้นที่อุทยานแห่งชาติยังเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์กรรมดั้งเดิมที่สามารถนำไปใช้ในการผสมพันธุ์พืชและสัตว์ เพื่อให้ได้พันธุ์แท้ที่ทนทานต่อโรคและแมลงและให้ผลผลิตสูง ทั้งช่วยรักษาสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเกษตร บางแห่งเป็นต้นน้ำที่สำคัญที่ระบายน้ำลงสู่ลำธารตอนล่าง

ด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย อุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่ที่ไม่ถูกรบกวน จึงเป็นที่ที่นักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านนิเวศวิทยาต้องการเพื่อการศึกษาวิจัยทางธรรมชาติ และเลือกพื้นที่อุทยานแห่งชาติเป็นสถานีวิจัยในโครงการวิจัยที่สำคัญ ๆ ระดับชาติ และระดับโลก

ด้านสังคมและวัฒนธรรม อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งที่มีคุณค่าทางด้านนันทนาการที่ประชาชนสามารถใช้เวลาว่างเที่ยวพักผ่อน ทำให้ร่างกายและจิตใจดีขึ้น เป็นที่มาของสติปัญญาทำให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาสังคมไปในทางที่ดี ดังจะพบว่านักประพันธ์ นักกวี นักแต่งเพลง หรือแม้แต่พระพุทธเจ้าได้ใช้ป่าเป็นแหล่งผลิตผลงานอันอมตะ อุทยานแห่งชาติได้นำความเจริญสู่พื้นที่ใกล้เคียง มีถนน ไฟฟ้า ประปา อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งอนุรักษ์โบราณวัตถุ และโบราณสถานให้คงอยู่เพื่อเตือนใจประชาชนให้เห็นความสำคัญและบทเรียนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต นอกจากนี้ กิจกรรมการท่องเที่ยวยังช่วยเผยแพร่วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นให้แพร่หลาย ทำให้ประชาชนสำนึกถึงความสำคัญของขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม บางครั้งการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเปลี่ยนวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่จากการเกษตรมาเป็นการค้าขาย และนำเที่ยวมากขึ้น

ด้านสิ่งแวดล้อม อุทยานแห่งชาติถูกจัดขึ้นเพื่อรักษาผืนดินและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมมากที่สุด อุทยานแห่งชาติจึงเป็นพื้นที่ที่ช่วยรักษาสมาคมของสิ่งแวดล้อม จึงเกิดความมั่นคงแก่กระบวนการทางอุทกวิทยา ช่วยป้องกันการพังทลายของดิน ช่วยควบคุมสภาพภูมิอากาศช่วยรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมต่อสิ่งมีชีวิต ช่วยคุ้มครองรักษาประสิทธิภาพของระบบนิเวศให้ได้ผลผลิตยั่งยืนตลอดไป และเป็นแหล่งช่วยพัฒนาจิตของมนุษย์ส่งผลให้ลดปัญหาสิ่งแวดล้อมทางด้านสังคมตามมา

ด้านความมั่นคงของประเทศ พื้นที่อุทยานแห่งชาติเหมือนคลังมหาสมบัติของประเทศ บางแห่งประกอบด้วยป่าไม้และแร่ธาตุอย่างสมบูรณ์ ในยามวิกฤติเมื่อชาติต้องการใช้ทรัพยากรดังกล่าวเพื่อความอยู่รอดของประเทศก็สามารถนำมาใช้ได้

ทรัพยากรในอุทยานแห่งชาติ

ทรัพยากรที่อยู่ภายในพื้นที่อุทยานชาตินั้นสิ่งแรกที่ต้องกล่าวถึง ก็คือ ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ ไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายในด้านระบบนิเวศนั้น พื้นที่อุทยานแห่งชาติของไทยได้ประกาศครอบคลุมพื้นที่กระจายอยู่ทุกภาค ทั้งจากยอดเขาที่สูงที่สุดของประเทศอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ไต่ระดับความสูงมาถึงที่ต่ำลงไปถึงปากแม่น้ำ เช่น อุทยานแห่งชาติกระบี่ ต่อไปถึงชายทะเลและจนถึงกลางทะเล เช่น อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์

สำหรับความหลากหลายด้านชนิดพันธุ์และพันธุกรรม จริงอยู่ที่ความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับพันธุ์พืชและสัตว์ของไทยยังมีอยู่จำกัดมาก จนบางครั้งเป็นผลให้การจัดการทรัพยากรนั้น ๆ บกพร่องไปอย่างไรก็ตาม จากการอนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของชนิดพันธุ์ และพันธุกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นไว้ในเขตอุทยานแห่งชาติทั่วประเทศ กรมป่าไม้จึงได้สร้างความมั่นใจให้แก่ลูกหลานของไทยว่าชนิดพันธุ์ป่าของไทยได้รับความคุ้มครองไว้ระดับหนึ่งแล้ว พร้อมกันนั้นก็ได้ทำการส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัย ค้นคว้าทางวิชาการควบคู่กันไป ด้วยความหวังว่าสักวันหนึ่งประเทศไทยของเราจะได้มีความพร้อมและสามารถนำทรัพยากรชีวภาพที่เราใช้อย่างหลากหลายมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ข้อมูลพื้นฐานอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเล มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 650 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเกาะต่าง ๆ จำนวน 47 เกาะ เรียงรายตั้งแต่เขตอำเภอแหลมงอบ อำเภอเมือง และอำเภอคลองใหญ่ เกาะที่สำคัญที่สุด คือ เกาะช้าง นอกจากนี้ ยังมีเกาะอื่น ๆ ที่ยังคงสภาพความสวยงามตามธรรมชาติ ได้แก่ เกาะคลุ้ม เกาะเหลาใน เกาะง่าม เกาะไม้ซี้ใหญ่ เกาะหวาย เกาะรัง เกาะกระ และเกาะอื่น ๆ ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2525

เกาะช้าง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอแหลมงอบเป็นเกาะที่ใหญ่เป็นอันดับสองของประเทศ รองจากเกาะภูเก็ต มีเนื้อที่ประมาณ 429 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเขาสูง มีผาหินสลับซับซ้อน ยอดเขาที่สูงที่สุด ได้แก่ เขาสลักเพชร (สูง 744 เมตร) รองลงไป ได้แก่ เขาจอมประสาธและเขาหอม มีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ส่วนใหญ่เป็นป่าดิบเขาอันเป็นปอดเกิดของต้นน้ำลำธารทำให้มีน้ำตกหลายแห่งบนเกาะ ชายหาดที่สวยงามอยู่ทางด้านตะวันตกของเกาะ บนเกาะช้างมีประชาชนอาศัยอยู่ถึง 8 หมู่บ้าน ที่ทำการอุทยานตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของเกาะช้างใกล้คลองธารมะยมที่ด้านหน้ามีท่าเทียบเรือขนาดใหญ่ของอุทยาน นอกจากนี้ ยังมีหน่วยพิทักษ์อุทยานอีก 3 จุด คือ บริเวณอ่าวคลองสน บริเวณทางเข้าน้ำตกคลองพลูและบริเวณหมู่บ้านสลักเพชร

เกาะช้างเป็นที่นิยมท่องเที่ยวตั้งแต่สมัยโบราณ เนื่องจากมีน้ำตกธารมะยมซึ่งมีพระบรมวงศ์ผู้ใหญ่หลายพระองค์เคยเสด็จประพาส ดังปรากฏพระปรมาภิไธยและพระนามาภิไธยอยู่บนแผ่นหินผาของน้ำตกอาทิ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จประพาสเมื่อปีพุทธศักราช 2419 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสเมื่อพุทธศักราช 2465 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสเมื่อพุทธศักราช 2470 และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีพระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 เสด็จประพาสเมื่อวันที่ 17 มีนาคม พุทธศักราช 2516

การเดินทางไปเกาะช้าง

การเดินทางจากแหลมงอบใช้เวลาประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง แล้วแต่จุดบนเกาะที่จะไปขึ้นฝั่ง สำหรับฝั่งตะวันออกของเกาะสามารถเดินทางโดยทางเรือได้เกือบตลอดปี ส่วนด้านฝั่งตะวันตกของเกาะประมาณเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม จะมีลมมรสุมซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือ

การเดินทางจากตัวเมืองบริเวณหอนาฬิกาจังหวัดตราด มีรถสองแถวไปแหลมงอบระยะทาง 17 กิโลเมตร จากแหลมงอบเช่าเรือไปที่ทำการอุทยาน ระยะทาง 8 กิโลเมตร ใช้เวลา 45 นาที มีเรือโดยสารวิ่งระหว่างแหลมงอบกับจุดต่าง ๆ บนเกาะช้างทุกวัน วันละ 1 - 2 เที่ยว อัตราค่าโดยสารคนละ 50 - 70 บาท หรือเช่าเหมาเรือไป - กลับ ราคาประมาณ 800 - 2,500 บาท ตามระยะทาง หากเหมานำเที่ยวรอบเกาะราคาประมาณ 3,500 บาท ค้างคืนเพิ่มอีก 1,000 บาท สำหรับการเดินทางภายในเกาะปัจจุบันมีถนนซึ่งสะดวกต่อการใช้ยานพาหนะ

สถานที่น่าสนใจบริเวณเกาะช้าง

บริเวณยุทธนาวีเกาะช้าง

จุดที่เกิดยุทธนาวีนี้อยู่ทางตอนใต้ของเกาะช้าง ใกล้อ่าวสลักเพชรเป็นบริเวณที่เกิดการสู้รบระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ในกรณีพิพาทเกี่ยวกับเขตแดนทางด้านตะวันออก เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2484 โดยฝ่ายไทยสามารถขับไล่ข้าศึกให้ล่าถอยไปได้แต่ต้องสูญเสียเรือรบหลวง 3 ลำ คือ เรือรบหลวงสงขลา เรือรบหลวงชลบุรีและเรือรบหลวงธนบุรีและทหารอีกจำนวนหนึ่ง ทุกปีในวันที่ 17 มกราคมกองทัพเรือจึงถือเป็นวันทำบุญประจำปี เพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่ทหารเรือไทยที่ได้สละชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อปกป้องแผ่นดินไทย

น้ำตกธารมะยม

อยู่หลังที่ทำการอุทยานเดินผ่านสวนผลไม้เข้าไปประมาณ 500 เมตร เป็นน้ำตกขนาดกลางมี 3 ชั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5, 6, 7 และ 9 เคยเสด็จประพาสมายังน้ำตกนี้

น้ำตกคลองพลู

อยู่ห่างจากอ่าวคลองพร้าว 3 กิโลเมตร จากนั้นต้องเดินป่าอีกประมาณ 20 นาทีเป็นน้ำตกขนาดใหญ่มี 3 ชั้น

น้ำตกคลองนนทรี

อยู่ห่างจากบ้านด่านใหม่ ตามทางเดินเท้า 3 กิโลเมตร หรือจากที่ทำการอุทยานเป็นระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดเล็ก

น้ำตกคีรีเพชร

เป็นน้ำตกชั้นเดียวอยู่ห่างจากชุมชนบ้านสลักเพชร ผ่านสวนยางเป็นระยะทาง 3 กิโลเมตร

บ้านสลักเพชร - บ้านโรงถ่าน

เป็นสองชุมชนใหญ่ที่สุดบนเกาะช้าง ตั้งอยู่ติดต่อกันทางตอนใต้ของเกาะรอบอ่าวสลักเพชรซึ่งเป็นอ่าวใหญ่ที่สุดบนเกาะ มีท่าเทียบเรือหลายแห่ง มีบังกะโลและร้านขายอาหารเล็ก ๆ สลับกันไป

หมู่บ้านประมงบางเบ้า

เป็นหมู่บ้านประมงที่น่าสนใจ บ้านพักอาศัยปลูกโดยปากเสาลงในทะเลมีสะพานเชื่อมติดต่อกันโดยตลอด ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพประมงตกหมึก มีบังกะโลที่พักและแหล่งปะการังใต้น้ำ

หาดไก่อแบ้ และหาดคลองพร้าว

เป็นหาดทรายที่มีระยะทางยาวติดต่อกัน หาดทรายมีความลาดพอสมควรสามารถเล่นน้ำได้ มีบังกะโลให้เช่าพักอยู่หลายแห่ง

หาดทรายขาว

เป็นหาดที่มีระยะทางยาวมากอีกแห่งหนึ่ง มีบังกะโลเช่าพักอยู่หลายแห่ง

อ่าวคลองสน

เป็นอ่าวอยู่ทางเหนือสุดของเกาะฝั่งตะวันตก มีบังกะโลอยู่ประปรายใกล้ ๆ อ่าวคลองสน มีแนวปะการังใต้น้ำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กมลลา สุพรรณ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของเยาวชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ความแตกต่างของเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการให้คุณค่าต่อสิ่งแวดล้อม มีผลต่อระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ส่วนความแตกต่างในวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว กลุ่มบุคคลที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีผลต่อระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ธรรมบุญ ทวีกุล (2530 : 87) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมสวนสาธารณะของประชาชน ศึกษากรณีผู้ที่ใช้สวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมสวนสาธารณะในเชิงบวก ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ได้แก่ การศึกษา เพศ และลักษณะการมาใช้สวนสาธารณะ

ลลิตา โภชนพันธ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศสัญจรของนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศสัญจรขึ้นอยู่กับขนาดกลุ่มนักท่องเที่ยว รูปแบบของการจัดท่องเที่ยว ประเภทของกลุ่มท่องเที่ยว วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางและการมีผู้ให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมภายในกลุ่มนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุรศักดิ์ ขุนณรงค์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานนอกถ้ำภายในถ้ำ การบริการข้อมูล และการจัดการดูแลนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

สุริพร ภัทรพรนนท์ (2541 : 86 – 100) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับปานกลาง

ศกลวรรณ พาเรือง (2540 : 74 – 90) ได้ทำการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบที่ส่งเสริมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาหาข้อมูลรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวขึ้นก่อนที่จะไปพอสมควร พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด และพบว่า ปัจจัยด้านความรู้เชิงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดด้านพฤติกรรมของประภาเพ็ญ สุวรรณ ซึ่งเป็นพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ กล่าวคือ พฤติกรรมเกิดขึ้นโดยมีทัศนคติเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดความรู้ และการปฏิบัติ ดังนั้น ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และทัศนคติทำให้เกิดการปฏิบัติ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นกิจกรรมที่เกิดการปฏิบัติ โดยนักท่องเที่ยวจะมีการศึกษาหาความรู้ในสถานที่ท่องเที่ยวที่จะเดินทางไป และเมื่อเดินทางไปแล้วได้สัมผัสกับบรรยากาศก็จะมีความรู้สึกรู้หรือทัศนคติต่อสถานที่นั้นว่าเป็นอย่างไรที่ได้ศึกษาหาความรู้มาหรือไม่อันจะนำไปสู่การปฏิบัติต่อสถานที่ท่องเที่ยวนั้น

นอกจากนี้ การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างครั้งนี้ ได้นำแนวการศึกษาของสุรศักดิ์ ชุณณรงค์ สุรีพร ภัทรพรนันท์ และศกลวรรณ พาเรือง ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การให้คุณค่ากับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งข้อมูลการวิจัยจะได้เป็นประโยชน์ต่อภาครัฐ ผู้ประกอบการ และผู้สนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หากผู้เกี่ยวข้องรับรู้ถึงแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะช่วยให้พัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรสำหรับการวิจัยนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลทั้งหมด 26 แห่ง มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2543 จำนวนทั้งสิ้น 2,163,340 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยนี้ คือ มุ่งศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ซึ่งในปี พ.ศ. 2543 มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างจำนวน 274,354 คน (กรมป่าไม้. 2543) การกำหนดขนาดตัวอย่างใช้วิธีเปิดตาราง Yamane (Taro Yamane. 1967 : 886) ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 400 คน และสำรองไว้ 5% ของกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 20 คน รวมขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 420 คน โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณไม่เกิน $\pm 5\%$ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือการคำนวณหาขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จากสูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนหน่วยประชากรทั้งหมด
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญ

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{274,354}{[1 + (274,354)(0.05)^2]} \\ &= 400 \end{aligned}$$

$$\text{สำรอง 5\%} \quad = 400 \times 1.05 = 420 \text{ คน}$$

ตาราง 1 สถิตินักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติของส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเลปี พ.ศ. 2543

อุทยานแห่งชาติทางทะเล	จำนวนนักท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2543
อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด	91,133
อุทยานแห่งชาติตะรุเตา	15,987
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง	274,354
อุทยานแห่งชาติทะเลบัน	38,083
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง	46,326
อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา	156,255
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์	9,516
อุทยานแห่งชาติสิรินาถ	77,503
อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า – หมู่เกาะเสม็ด	257,878
อุทยานแห่งชาติเจ้าไหม	233,831
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน	17,743
อุทยานแห่งชาติแหลมสน	9,316
อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา – หมู่เกาะพีพี	316,691
อุทยานแห่งชาติเกตุรา	93,137
อุทยานแห่งชาติเขาลำปี - หาดท้ายเหมือง	71,693
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา	34,055
อุทยานแห่งชาติเขาหลัก – ลำรู	19,490
อุทยานแห่งชาติหาดวนกร	22,765
อุทยานแห่งชาติโบกขรณี	230,859
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร	12,089
อุทยานแห่งชาติลำน้ำกระบี่	29,235
อุทยานแห่งชาติน้ำตกธารเสด็จ	65,047
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม	1,922
อุทยานแห่งชาติหาดขนอม - หมู่เกาะทะเลใต้	38,432
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะระ - เกาะพระทอง	-
อุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาว	-
รวม	2,163,340

ที่มา : กรมป่าไม้ (2544. <http://www.forestdep.go.th>)

การวางแผนเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) กล่าวคือ ผู้วิจัยไม่ทราบความน่าจะเป็นของแต่ละหน่วยที่จะถูกเลือกเข้าเป็นตัวอย่าง ดังนั้น การสุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Judgement Sampling) โดยจะทำการเก็บข้อมูล ณ อุทยานแห่งชาติห้วยเกะช้าง และเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะนักท่องเที่ยวที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่านั้น เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างอันเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด 420 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ หรือแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีการดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้

- 1. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากตำรา เอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม
 - 2. ขอบเขตของแบบสอบถามจะเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมูลเกี่ยวกับการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
 - 3. รูปแบบของแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้
- ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด ดังนี้

ข้อที่ 1 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

ข้อที่ 2 อายุ โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ซึ่งช่วงอายุแสดงดังตาราง 2 โดยการกำหนดช่วงอายุ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2542 : 110) คำนวณดังนี้

ความกว้างของอันตรภาคชั้น

=

ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด – ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด

จำนวนชั้น

ตาราง 2 แสดงช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในแบบสอบถาม

ช่วงอายุ	
ต่ำกว่า 15 ปี	45 – 54 ปี
15 – 24 ปี	55 – 64 ปี
25 – 34 ปี	65 ปีขึ้นไป
35 – 44 ปี	

- ข้อที่ 3 การศึกษา โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ดังนี้
- 1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษา
 - 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
 - 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
 - 4. อนุปริญญา / ปวส.
 - 5. ปริญญาตรี
 - 6. สูงกว่าปริญญาตรี

- ข้อที่ 4 อาชีพ โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) ดังนี้
- 1. นักเรียน / นักศึกษา
 - 2. พนักงานบริษัท
 - 3. รับราชการ
 - 4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 - 5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 - 6. อาชีพอื่น ๆ

ข้อที่ 5 รายได้ต่อเดือน โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ซึ่งช่วงรายได้แสดงดังตาราง 3 โดยการกำหนดช่วงรายได้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2542 : 110) คำนวณดังนี้

ความกว้างของอันตรภาคชั้น

=

ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด – ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด

จำนวนชั้น

ตาราง 3 แสดงการแบ่งช่วงรายได้ต่อเดือนที่ใช้ในแบบสอบถาม

ช่วงรายได้	
ต่ำกว่า 6,500 บาท	22,401 – 27,700 บาท
6,500 – 11,800 บาท	27,701 – 33,000 บาท
11,801 – 17,100 บาท	สูงกว่า 33,000 บาท
17,101 – 22,400 บาท	

ข้อที่ 6 สถานภาพสมรส ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) ได้แก่ โสด สมรส และหม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่

ส่วนที่ 2 คำถามข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ มีจำนวน 2 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 7 คำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) จำนวน 5 ข้อ มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5	หมายถึง	ผู้ตอบมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ผู้ตอบมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ผู้ตอบมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ผู้ตอบมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ผู้ตอบมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวระดับน้อยที่สุด

ข้อที่ 8 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อต่าง ๆ ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) จำนวน 9 ข้อ มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5	หมายถึง	ผู้ตอบรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ผู้ตอบรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ผู้ตอบรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ผู้ตอบรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ผู้ตอบรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อระดับน้อยที่สุด

กรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อจะมีการกำหนดระดับ 0 หมายถึง ผู้ตอบไม่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อนั้น

ส่วนที่ 3 คำถามข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มีจำนวน 2 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 9 ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale) ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกตอบ (Multiple Choice) จำนวน 8 ข้อ มี 2 ตัวเลือก คือ ใช่ และไม่ใช่ สำหรับเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน และตอบผิดได้ 0 คะแนน จากนั้นทำการรวมผลคะแนนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ค่าสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

ข้อที่ 10 ข้อมูลเกี่ยวกับการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 6 ข้อ โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เป็นการวัดทัศนคติแบบ Likert Scale มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง
ระดับ 4	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วย
ระดับ 3	หมายถึง	ผู้ตอบไม่แน่ใจ
ระดับ 2	หมายถึง	ผู้ตอบไม่เห็นด้วย
ระดับ 1	หมายถึง	ผู้ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 4 คำถามข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีดังนี้

ข้อที่ 11 คำถามเกี่ยวกับจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราส่วน (Rating Scale)

ข้อที่ 12 คำถามจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามใส่ข้อมูลจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale)

ข้อที่ 13 คำถามเกี่ยวกับผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) ดังนี้

1. มาคนเดียว
2. มากับเพื่อน
3. มากับครอบครัว /ญาติ
4. มากับบริษัทนำเที่ยว
5. อื่น ๆ

ข้อที่ 14 คำถามเกี่ยวกับระยะเวลาในการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ดังนี้

1. มาเข้าเย็นกลับ
2. 1 - 2 คืน
3. 3 - 4 คืน
4. มากกว่า 4 คืน

ข้อที่ 15 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำนวน 8 ข้อ โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5	หมายถึง	ทุกครั้ง (100%)
ระดับ 4	หมายถึง	บ่อยครั้งมาก (70% -80%)
ระดับ 3	หมายถึง	บ่อยครั้ง (50% - 60%)
ระดับ 2	หมายถึง	บางครั้ง (30% - 40%)
ระดับ 1	หมายถึง	นาน ๆ ครั้ง (10% - 20%)

กรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยปฏิบัติ จะมีการกำหนดระดับ 0 หมายถึง ผู้ตอบไม่เคยปฏิบัติ

การอภิปรายผลการวิจัยของลักษณะแบบสอบถามที่ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2542 : 110) ผู้วิจัยใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการอภิปรายผล ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8
 \end{aligned}$$

ตาราง 4 สรุปเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

คะแนน เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น		ระดับการ รับรู้ข่าวสาร	ระดับการปฏิบัติ
	ข้อความเชิงบวก (Positive)	ข้อความเชิงลบ (Negative)		
4.21 - 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	ทุกครั้ง
3.41 - 4.20	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	มาก	บ่อยครั้งมาก
2.61 - 3.40	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	บ่อยครั้ง
1.81 - 2.60	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	น้อย	บางครั้ง
1.00 - 1.80	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	นาน ๆ ครั้ง

- 4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติม
- 5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง และความเหมาะสมของเนื้อหา จากนั้นนำปรึกษากับคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อปรับปรุงให้มีความชัดเจนก่อนนำไปใช้
- 6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูล (Source of Data) การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) โดยมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง แหล่งข้อมูลมีดังนี้

- 1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน ดังนี้
 - 1.1 เอกสารเผยแพร่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมป่าไม้
 - 1.2 หนังสือพิมพ์ธุรกิจ วารสารต่าง ๆ
 - 1.3 หนังสือทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.4 ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
- 2. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้
 - 2.1 ขอดจดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
 - 2.2 ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้เก็บข้อมูลแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบขั้นตอนและวิธีการเก็บข้อมูล
 - 2.3 ดำเนินการเก็บข้อมูล ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง
 - 2.4 ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2545

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1. รวบรวมแบบสอบถามตามความต้องการแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
- 2. ลงรหัสแล้วนำข้อมูลมาบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Sciences) For Windows Version 10
- 3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 3.1.1 การหาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้ในแบบสอบถามข้อที่ 1 – 6 ข้อที่ 9 และข้อที่ 11 - 14
 - 3.1.2 การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลด้านต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2542 : 255) โดยใช้ในแบบสอบถามข้อที่ 7 – 8 ข้อที่ 10 และข้อที่ 15

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.1.3 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) . เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลด้านต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2542 : 255) โดยใช้ในแบบสอบถามข้อที่ 7 – 8 ข้อที่ 10 และข้อที่ 15

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n - 1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
	n	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง
	$n - 1$	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.2 สถิติที่ใช้ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Croanbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2538 : 174)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
	S_t^2	แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.3.1 การทดสอบค่า t-Test ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2542 : 360) เพื่อใช้ทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ยตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ยตัวอย่างกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1, n_2	แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.3.2 การทดสอบค่า F-Test ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2542 : 393) เพื่อใช้ทดสอบสมมุติฐาน ข้อที่ 2 - 6

ตาราง 5 ตารางวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างประชากร	$k - 1$	$SS(B) = \sum_{i=1}^k \frac{T_i^2}{n_i} - \frac{T^2}{n}$	$MS(B) = \frac{SS(B)}{k - 1}$	$\frac{MS(B)}{MS(W)}$
ภายในประชากร	$n - k$	$SS(W) = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} X_{ij}^2 - \sum_{i=1}^k \frac{T_i^2}{n_i}$	$MS(W) = \frac{SS(W)}{n - k}$	
รวม	$n - 1$	$SS(T) = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} X_{ij}^2 - \frac{T^2}{n}$		

เมื่อ	k	แทน	จำนวนประชากรที่นำมาทดสอบสมมุติฐาน
	n	แทน	จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้นที่เลือกมาจากประชากรทุกประชากร
	n_i	แทน	จำนวนตัวอย่างที่เลือกมาจากประชากรที่ i
	X_{ij}	แทน	ค่าสังเกตซึ่งได้จากตัวอย่างที่ j ที่เลือกมาจากประชากรที่ i
	T_i	แทน	ผลรวมของค่าสังเกตจากตัวอย่างที่เลือกมาจากประชากรที่ i
	T	แทน	ผลรวมของค่าสังเกตจากตัวอย่างที่เลือกมาจากประชากรทุกประชากร
	SS(B)	แทน	ผลรวมกำลังสองระหว่างประชากร (Between Sum of Square)
	$k - 1$	แทน	องศาแห่งความเป็นอิสระระหว่างประชากร (Between Degree of Freedom)
	SS(W)	แทน	ผลรวมกำลังสองภายในประชากร (Within Sum of Square)
	$n - k$	แทน	องศาแห่งความเป็นอิสระของภายในประชากร (Within Degree of Freedom)
	MS(B)	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean Square Between Groups)
	MS(W)	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Mean Square Within Groups)
	F	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติจากการแจกแจงแบบ F เพื่อทราบนัยสำคัญ

กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้สูตรตามวิธี Least Significant Difference (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (กัลยา วาณิชย์ปัญญา. 2544 : 333)

$$LSD = \frac{t_{\alpha/2; n-k}}{2} \sqrt{\frac{2MSE}{n_i}}$$

โดยที่ $n_i \neq n_j$

$$r = n - k$$

เมื่อ LSD แทน ค่าผลต่างนัยสำคัญที่คำนวณได้สำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ i และ j

MSE แทน ค่า Mean Square Error จากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน

k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบ

n แทน จำนวนข้อมูลตัวอย่างทั้งหมด

α แทน ค่าความเชื่อมั่น

3.3.3 สถิตีสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ใช้หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน หรือหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด เพื่อใช้ทดสอบสมมุติฐาน ข้อที่ 7 – 10 (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2542 : 13) ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{n\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[n\sum X^2 - (\sum X)^2][n\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน X

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนน Y

$\sum X^2$ แทน ผลรวมคะแนนชุด X แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมคะแนนชุด Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง X และ Y ทุกคู่

n แทน จำนวนคนหรือกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t - Distribution
F-Ratio	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา F – Distribution
F-Prob., p	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	คำถามเชิงลบที่มีการปรับแบบสอบถามและปรับสเกล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพสมรส โดยแจกแจงจำนวน และค่าร้อยละ ดังนี้

ตาราง 6 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	154	37.60
หญิง	256	62.40
รวม	410	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 15 ปี	13	3.20
15 – 24 ปี	87	21.20
25 – 34 ปี	227	55.40
35 – 44 ปี	66	16.10
45 – 54 ปี	17	4.10
รวม	410	100.00
3. การศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	22	5.40
มัธยมศึกษาตอนต้น	20	4.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	33	8.00
อนุปริญญา / ปวส.	31	7.60
ปริญญาตรี	255	62.20
สูงกว่าปริญญาตรี	49	12.00
รวม	410	100.00

ตาราง 6 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษา	71	17.30
พนักงานบริษัท	220	53.60
รับราชการ	23	5.60
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	31	7.60
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	65	15.90
รวม	410	100.00
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 6,500 บาท	74	18.00
6,500 – 11,800 บาท	80	19.50
11,801 – 17,100 บาท	100	24.40
17,101 – 22,400 บาท	48	11.70
22,401 – 27,700 บาท	36	8.80
27,701 – 33,000 บาท	24	5.90
สูงกว่า 33,000 บาท	48	11.70
รวม	410	100.00
6. สถานภาพสมรส		
โสด	296	72.20
สมรส	104	25.40
หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	10	2.40
รวม	410	100.00

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวยาวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 410 คน จำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

เพศ นักท่องเที่ยวยาวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย มีจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 และเพศหญิง มีจำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 62.40 โดยนักท่องเที่ยวยาวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

อายุ นักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้มีอายุดำกว่า 15 ปี มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.20 นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15 – 24 ปี มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20 นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 25 – 34 ปี มีจำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 55.40 นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 35 – 44 ปี มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10 และนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 45 – 54 ปี มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10 โดยนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีอายุ 25 – 34 ปี รองลงมา คือ มีอายุ 15 – 24 ปี และมีอายุ 35 – 44 ปี ตามลำดับ

การศึกษา นักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา / ปวส. มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 62.20 และนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 โดยนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา คือ มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ตามลำดับ

อาชีพ นักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียน / นักศึกษา มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30 นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัท มีจำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 53.60 นักท่องเที่ยวที่รับราชการ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 และนักท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 15.90 โดยนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัท รองลงมา คือ นักเรียน / นักศึกษา และประกอบธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือน นักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่ตอบแบบสอบถามมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 6,500 บาท มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือน 6,500 – 11,800 บาท มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือน 11,801 – 17,100 บาท มีจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือน 17,101 – 22,400 บาท มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือน 22,401 – 27,700 บาท มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือน 27,701 - 33,000 บาท มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 5.90 และนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนสูงกว่า 33,000 บาท มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 โดยนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 11,801 – 17,100 บาท รองลงมา คือ มีรายได้ต่อเดือน 6,500 – 11,800 บาท และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 6,500 บาท ตามลำดับ

สถานภาพสมรส นักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพโสด มีจำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 72.20 นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 25.40 และนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพหม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.40 โดยนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ

การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ตาราง 7 วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพักผ่อน	4.79	.54	มากที่สุด
2. ศึกษาธรรมชาติ	3.26	.94	ปานกลาง
3. การผจญภัย	2.80	1.10	ปานกลาง
4. การกีฬา	2.39	1.04	น้อย

จากตาราง 7 แสดงวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด คือ เพื่อการพักผ่อนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 รองลงมามีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวในระดับปานกลาง คือ เพื่อศึกษาธรรมชาติ และการผจญภัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 และ 2.80 ตามลำดับ และมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.39

ตาราง 8 แสดงการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

สื่อ	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. รายการวิทยุ	2.60	1.21	น้อย
2. รายการโทรทัศน์	3.57	1.16	มาก
3. นิตยสาร / วารสารการท่องเที่ยว	3.95	.97	มาก
4. หนังสือพิมพ์	2.62	1.11	ปานกลาง
5. สิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว	2.31	1.33	น้อย
6. เอกสารของ ททท.	2.71	1.47	ปานกลาง
7. เจ้าหน้าที่ ททท.	1.58	1.31	น้อยที่สุด
8. อินเทอร์เน็ต	2.77	1.58	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อของนักท่องเที่ยว พบว่า สื่อที่นักท่องเที่ยวรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก คือ นิตยสาร / วารสารการท่องเที่ยว และรายการโทรทัศน์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และ 3.57 ตามลำดับ สื่อที่นักท่องเที่ยวรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลาง คือ อินเทอร์เน็ต เอกสาร ททท. และหนังสือพิมพ์ โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.77, 2.71 และ 2.62 ตามลำดับ สื่อที่นักท่องเที่ยวรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับน้อย คือ รายการวิทยุ และสิ่งพิมพ์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 และ 2.31 ตามลำดับ และสื่อที่นักท่องเที่ยวรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ ททท. โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.58

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยแจกแจงจำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

ตาราง 9 แสดงความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	405	98.80	5	1.20
2. แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ไม่ใช่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	264	64.40	146	35.60
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพเดิม	382	93.20	28	6.80
4. การนำต้นไม้จากป่ามาปลูกไม่ถือว่าทำลายธรรมชาติ แต่เป็นการขยายพันธุ์ไม้	289	70.50	121	29.50
5. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะได้เข้าถึงธรรมชาติได้ง่าย จำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก	300	73.20	110	26.80
6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ต้องให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ	361	88.00	49	12.00
7. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น	364	88.80	46	11.20
8. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งเน้นการให้คุณค่าธรรมชาติหรือลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ	387	94.40	23	5.60

จากตาราง 9 แสดงความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวรู้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีผู้ตอบถูกจำนวน 405 คน คิดเป็นร้อยละ 98.80 และมีผู้ตอบผิดจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 นักท่องเที่ยวรู้แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีผู้ตอบถูกจำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 64.40 และมีผู้ตอบผิดจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 35.60 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพเดิม มีผู้ตอบถูกจำนวน 382 คน คิดเป็นร้อยละ 93.20 และมีผู้ตอบผิดจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 การนำต้นไม้จากป่ามาปลูกถือว่าทำลายธรรมชาติไม่ใช่เป็นการขยายพันธุ์ไม้ มีผู้ตอบถูกจำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 70.50 และมีผู้ตอบผิดจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะได้เข้าถึงธรรมชาติได้ไม่จำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก มีผู้ตอบถูกจำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 73.20 และมีผู้ตอบผิดจำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ มีผู้ตอบถูกจำนวน 361 คน คิดเป็นร้อยละ 88.00 และมีผู้ตอบผิดจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น มีผู้ตอบถูกจำนวน 364 คน คิดเป็นร้อยละ 88.80 และมีผู้ตอบผิดจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.20 และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งเน้นการให้คุณค่าธรรมชาติ หรือลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ มีผู้ตอบถูกจำนวน 387 คน คิดเป็นร้อยละ 94.40 และมีผู้ตอบผิดจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60

จากข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวข้างต้น นักท่องเที่ยวมีคะแนนรวมความรู้ระหว่าง 3 – 8 คะแนน ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำมาจัดกลุ่มระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

นักท่องเที่ยวดตอบถูก 7 - 8 ข้อ แสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับสูง

นักท่องเที่ยวดตอบถูก 5 - 6 ข้อ แสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับปานกลาง

นักท่องเที่ยวดตอบถูก 3 - 4 ข้อ แสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับต่ำ

ตาราง 10 แสดงระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

ระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับสูง (7 – 8 คะแนน)	268	65.37
2. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับปานกลาง (5 – 6 คะแนน)	121	29.51
3. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับต่ำ (3 – 4 คะแนน)	21	5.12
รวม	410	100.00

จากตาราง 10 แสดงระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับสูงมีจำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 65.37 นักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลางมีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 29.51 และนักท่องเที่ยมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับต่ำมีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.12 สรุปได้ว่าส่วนใหญ่ักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับสูง

ตาราง 11 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้คุณค่าสิ่งแวดลอมและทรัพยากรธรรมชาติของ
นักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้คุณค่าสิ่งแวดลอม และทรัพยากรธรรมชาติ	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เราไม่ควรนำสิ่งของจากธรรมชาติมาจำหน่าย แม้ว่าธรรมชาติจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา***	4.06	1.00	เห็นด้วย
2. ปัญหาสิ่งแวดลอมตามสถานที่ท่องเที่ยวในปัจจุบันนี้ มักจะถูกกละเลยจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.19	.88	เห็นด้วย
3. ซื้อสินค้าที่มีส่วนช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดลอม	3.61	.96	เห็นด้วย
4. การซื้อสินค้าที่ทำจากเปลือกหอยหรือปะการังไม่ใช่ เป็นการแสดงว่าได้มาถึงแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ***	4.10	1.03	เห็นด้วย
5. การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดลอมไม่ใช่หน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น***	4.11	1.08	เห็นด้วย
6. โดยทั่วไปการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและ สิ่งแวดลอม***	3.55	1.08	เห็นด้วย

*** เป็นคำถามเชิงลบซึ่งผู้วิจัยได้ปรับแบบสอบถามเป็นเชิงบวกและปรับสเกลแล้ว

จากตาราง 11 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้คุณค่าสิ่งแวดลอม และทรัพยากรธรรมชาติ
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าปัญหา
สิ่งแวดลอมตามสถานที่ท่องเที่ยวในปัจจุบันนี้มักจะถูกกละเลยจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19
นักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดลอมไม่ใช่หน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น
โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 นักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าการซื้อสินค้าที่ทำจากเปลือกหอยหรือปะการังไม่ใช่
เป็นการแสดงว่าได้มาถึงแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 นักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าไม่ควร
นำสิ่งของจากธรรมชาติมาจำหน่ายแม้ว่าธรรมชาติจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06
นักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าซื้อสินค้าที่มีส่วนช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดลอม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 และนักท่องเที่ยว
เห็นด้วยว่าโดยทั่วไปการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดลอม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง โดยแจกแจงจำนวน และค่าร้อยละ ดังนี้

ตาราง 12 แสดงจำนวนครั้งการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

จำนวนครั้งในการเดินทางมาเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1. ครั้งที่ 1	294	71.70
2. ครั้งที่ 2	68	16.60
3. ครั้งที่ 3	36	8.90
4. ครั้งที่ 4	6	1.40
5. ครั้งที่ 5 ขึ้นไป	6	1.40
รวม	410	100.00

จากตาราง 12 สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวเดินทางมาครั้งแรก มีจำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 71.70 นักท่องเที่ยวเดินทางมาครั้งที่ 2 มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60 นักท่องเที่ยวเดินทางมาครั้งที่ 3 มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 8.90 นักท่องเที่ยวเดินทางมาครั้งที่ 4 มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 และนักท่องเที่ยวเดินทางมาครั้งที่ 5 ขึ้นไป มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40

ตาราง 13 แสดงจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

จำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1. เดินทางคนเดียว	9	2.20
2. ผู้ร่วมเดินทาง 2 – 10 คน	310	75.60
3. ผู้ร่วมเดินทาง 11 – 20 คน	77	18.80
4. ผู้ร่วมเดินทางมากกว่า 20 คน	14	3.40
รวม	410	100.00

จากตาราง 13 สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาคนเดียวมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.20 นักท่องเที่ยวที่มีผู้ร่วมเดินทาง 2 – 10 คน มีจำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 75.60 นักท่องเที่ยวที่มีผู้ร่วมเดินทาง 11 – 20 คน มีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80 และนักท่องเที่ยวที่มีผู้ร่วมเดินทางมากกว่า 20 คน มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.40

ตาราง 14 แสดงผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

ผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1. มาคนเดียว	10	2.40
2. มากับเพื่อน	306	74.60
3. มากับครอบครัว	87	21.30
4. มากับบริษัทนำเที่ยว	7	1.70
รวม	410	100.00

จากตาราง 14 แสดงจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อนมากที่สุด มีจำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 74.60 รองลงมา คือ เดินทางมากับครอบครัว มีจำนวน 87 คน เดินทางมาคนเดียว มีจำนวน 10 คน และเดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30, 2.40 และ 1.70 ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงระยะเวลาการพักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

ระยะเวลาการพัก	จำนวน	ร้อยละ
1. มาเข้าเย็นกลับ	27	6.60
2. 1 – 2 คืน	320	78.00
3. 3 – 4 คืน	58	14.20
4. มากกว่า 4 คืน	5	1.20
รวม	410	100.00

จากตาราง 15 แสดงระยะเวลาการพักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการพักมากที่สุด คือ 1 – 2 คืน มีจำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 78.00 รองลงมา คือ 3 – 4 คืน มีจำนวน 58 คน มาเข้าเย็นกลับ มีจำนวน 27 คน และมากกว่า 4 คืน มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20, 6.60 และ 1.20 ตามลำดับ

ตาราง 16 แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ
หมู่เกาะช้าง

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว	2.47	1.53	บางครั้ง (30 – 40%)
2. อ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อนเข้ามาเที่ยว	2.21	1.56	บางครั้ง (30 – 40%)
3. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด	3.90	1.16	บ่อยครั้งมาก (70 – 80%)
4. เก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ	3.75	1.48	บ่อยครั้งมาก (70 – 80%)
5. เมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที	1.52	1.61	นาน ๆ ครั้ง (10 – 20%)
6. ดำน้ำชมปะการัง	2.52	1.89	บางครั้ง (30 – 40%)
7. เทียน้ำตก	2.62	1.60	บ่อยครั้ง (50 – 60%)
8. ซื้อของที่ระลึก	1.49	1.53	นาน ๆ ครั้ง (10 – 20%)

จากตาราง 16 แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด และเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับบ่อยครั้งมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และ 3.75 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวมีการเที่ยวน้ำตกบ่อยครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 นักท่องเที่ยวมีการดำน้ำชมปะการัง ศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยวและมีการอ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อนเข้ามาเที่ยวบ้างบางครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52, 2.47 และ 2.21 ตามลำดับ เมื่อนักท่องเที่ยวพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที และซื้อของที่ระลึกบ้างนาน ๆ ครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.52 และ 1.49 ตามลำดับ

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

การทดสอบสมมุติฐานผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 เพศแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันสามารถเขียนเป็นสมมุติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : เพศแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

H_1 : เพศแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบค่าโดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระกัน โดยใช้สถิติทดสอบค่า $t - Test$ ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อค่า 2-tailed Prob. (p) มีค่าน้อยกว่า .05 ผลการทดสอบสมมุติฐานเป็นดังนี้

ตาราง 17 แสดงการทดสอบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	เพศ	t - test for Equality of Means				
		$\bar{X}$	S.D.	t	df	p
1. ศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว	ชาย	2.40	1.56	-.790	408	.430
	หญิง	2.52	1.52			
2. อ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อนเข้ามาเที่ยว	ชาย	2.19	1.56	-.150	408	.881
	หญิง	2.22	1.57			
3. ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด	ชาย	3.84	1.13	-.840	408	.401
	หญิง	3.94	1.18			
4. เก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ	ชาย	3.85	1.28	1.104	408	.270
	หญิง	3.68	1.60			
5. เมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที	ชาย	1.49	1.63	-.230	408	.819
	หญิง	1.53	1.60			
6. ดำน้ำชมปะการัง	ชาย	2.34	1.91	-1.442	408	.342
	หญิง	2.62	1.86			
7. เทียน้ำตก	ชาย	2.58	1.57	-.344	408	.150
	หญิง	2.64	1.62			
8. ชื่อของที่ระลึก	ชาย	1.25	1.35	-2.461*	408	.014
	หญิง	1.63	1.62			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบเพศของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้สถิติทดสอบค่า t – Test จากวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า พฤติกรรมข้อที่ 8 ที่มีค่า Probability (p) เท่ากับ .014 ซึ่งน้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า เพศแตกต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อของที่ระลึกแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 อายุแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : อายุแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

H_1 : อายุแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : One Way ANOVA) และการทดสอบสมมติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า F-Prob. น้อยกว่า .05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่แตกต่างกัน จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการทดสอบสมมติฐานเป็นดังนี้

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำแนกตามอายุ

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio	F-Prob.
1. ศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	14.547	3.637	1.557	.185
	ภายในกลุ่ม	405	945.658	2.335		
	รวม	409	960.205			
2. อ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อนเข้ามาเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	3.858	.965	.392	.814
	ภายในกลุ่ม	405	996.103	2.460		
	รวม	409	999.961			
3. ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด	ระหว่างกลุ่ม	4	33.378	8.345	6.480*	.000
	ภายในกลุ่ม	405	521.522	1.288		
	รวม	409	554.900			

ตาราง 18 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio	F-Prob.
4. เก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ	ระหว่างกลุ่ม	4	33.362	8.340	3.890*	.004
	ภายในกลุ่ม	405	868.258	2.144		
	รวม	409	901.620			
5. เมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที	ระหว่างกลุ่ม	4	126.692	31.673	13.739*	.000
	ภายในกลุ่ม	405	933.688	2.305		
	รวม	409	1060.380			
6. ดำน้ำชมปะการัง	ระหว่างกลุ่ม	4	57.203	14.301	4.145*	.003
	ภายในกลุ่ม	405	1397.178	3.450		
	รวม	409	1454.381			
7. เทียน้ำตก	ระหว่างกลุ่ม	4	14.623	3.656	1.435	.222
	ภายในกลุ่ม	405	1032.021	2.548		
	รวม	409	1046.644			
8. ซื้อของที่ระลึก	ระหว่างกลุ่ม	4	8.730	2.183	.929	.447
	ภายในกลุ่ม	405	951.682	2.350		
	รวม	409	960.412			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบอายุของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One Way ANOVA (Analysis of Variance) พบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวข้อที่ 3, 4, 5, และ 6 มีค่า F-Prob. น้อยกว่า .05 ซึ่งเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างอายุกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด การเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ เมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที และการดำน้ำชมปะการัง ที่มีค่า F-Prob. เท่ากับ .000, .004, .000 และ .003 ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์นำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) ใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตาราง 19 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีอายุแตกต่างกันกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 15 ปี	15 – 24 ปี	25 – 34 ปี	35 – 44 ปี	45 – 54 ปี
		4.69	3.74	3.75	4.29	4.59
ต่ำกว่า 15 ปี	4.69		0.95* (.005)	0.94* (.004)	0.40 (.241)	0.10 (.804)
15 – 24 ปี	3.74			0.01 (.902)	0.55* (.003)	0.85* (.005)
25 – 34 ปี	3.75				0.54* (.001)	0.84* (.004)
35 – 44 ปี	4.29					0.30 (.331)
45 – 54 ปี	4.59					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 19 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี กับอายุ 15 – 24 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .005 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15 – 24 ปี ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.95

นักท่องเที่ยวนที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี กับอายุ 25 – 34 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .004 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวนที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวนที่มีอายุ 25 – 34 ปี ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง อย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.94

นักท่องเที่ยวนที่มีอายุ 15 - 24 ปี กับอายุ 35 – 44 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .003 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวนที่มีอายุ 15 – 24 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวนที่มีอายุ 35 – 44 ปี ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง อย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.55

นักท่องเที่ยวนที่มีอายุ 15 - 24 ปี กับอายุ 45 – 54 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .005 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวนที่มีอายุ 15 – 24 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวนที่มีอายุ 45 – 54 ปี ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง อย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.85

นักท่องเที่ยวนที่มีอายุ 25 - 34 ปี กับอายุ 35 – 44 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .001 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวนที่มีอายุ 25 – 34 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวนที่มีอายุ 35 – 44 ปี ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง อย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.54

นักท่องเที่ยวนที่มีอายุ 25 - 34 ปี กับอายุ 45 – 54 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .004 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวนที่มีอายุ 25 – 34 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวนที่มีอายุ 45 – 54 ปี ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง อย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.84

ตาราง 20 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ
หมู่เกาะช้างที่มีอายุแตกต่างกันกับการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 15 ปี	15 – 24 ปี	25 – 34 ปี	35 – 44 ปี	45 – 54 ปี
		4.69	3.68	3.58	4.05	4.47
ต่ำกว่า 15 ปี	4.69		1.01* (.020)	1.11* (.008)	0.64 (.146)	0.22 (.681)
15 – 24 ปี	3.68			0.10 (.584)	0.37 (.125)	0.79* (.042)
25 – 34 ปี	3.58				0.47* (.023)	0.89* (.016)
35 – 44 ปี	4.05					0.42 (.286)
45 – 54 ปี	4.47					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 20 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี กับอายุ 15 – 24 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .020 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15 – 24 ปี ด้านพฤติกรรมการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.01

นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี กับอายุ 25 – 34 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .008 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 25 – 34 ปี ด้านพฤติกรรมการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.11

นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15 - 24 ปี กับอายุ 45 – 54 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .042 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15 – 24 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 45 – 54 ปี ด้านพฤติกรรมการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.79

นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 25 - 34 ปี กับอายุ 35 – 44 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .023 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 25 – 34 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 35 – 44 ปี ด้านพฤติกรรมการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.47

นักท่องเที่ยวยุคที่มีอายุ 25 - 34 ปี กับอายุ 45 - 54 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .016 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวยุคที่มีอายุ 25 - 34 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวยุคที่มีอายุ 45 - 54 ปี ด้านพฤติกรรมการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89

ตาราง 21 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวยุคชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีอายุแตกต่างกันกับการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที

อายุ		ต่ำกว่า 15 ปี	15 - 24 ปี	25 - 34 ปี	35 - 44 ปี	45 - 54 ปี
	$\bar{X}$	3.92	1.41	1.21	2.05	2.29
ต่ำกว่า 15 ปี	3.92		2.51*	2.71*	1.87*	1.63*
			(.000)	(.000)	(.000)	(.004)
15 - 24 ปี	1.41			0.20	0.64*	0.88*
				(.281)	(.011)	(.029)
25 - 34 ปี	1.21				0.84*	1.08*
					(.000)	(.005)
35 - 44 ปี	2.05					0.24
						(.547)
45 - 54 ปี	2.29					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 21 แสดงว่า นักท่องเที่ยวยุคที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี กับอายุ 15 - 24 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวยุคที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวยุคที่มีอายุ 15 - 24 ปี ด้านพฤติกรรมการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51

นักท่องเที่ยวยุคที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี กับอายุ 25 - 34 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวยุคที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวยุคที่มีอายุ 25 - 34 ปี ด้านพฤติกรรมการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71

นักท่องเที่ยวยุคที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี กับอายุ 35 - 44 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวยุคที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวยุคที่มีอายุ 35 - 44 ปี ด้านพฤติกรรมการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.87

นักท่องเที่ยวยที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี กับอายุ 45 – 54 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .004 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวยที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวยที่มีอายุ 45 – 54 ปี ด้านพฤติกรรมการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.63

นักท่องเที่ยวยที่มีอายุ 15 - 24 ปี กับอายุ 35 – 44 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .011 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวยที่มีอายุ 15 – 24 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวยที่มีอายุ 35 – 44 ปี ด้านพฤติกรรมการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.64

นักท่องเที่ยวยที่มีอายุ 15 - 24 ปี กับอายุ 45 – 54 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .029 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวยที่มีอายุ 15 – 24 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวยที่มีอายุ 45 – 54 ปี ด้านพฤติกรรมการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.88

นักท่องเที่ยวยที่มีอายุ 25 - 34 ปี กับอายุ 35 – 44 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวยที่มีอายุ 25 - 34 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวยที่มีอายุ 35 – 44 ปี ด้านพฤติกรรมการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.84

นักท่องเที่ยวยที่มีอายุ 25 - 34 ปี กับอายุ 45 – 54 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .005 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวยที่มีอายุ 25 - 34 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวยที่มีอายุ 45 – 54 ปี ด้านพฤติกรรมการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.08

ตาราง 22 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ
หมู่เกาะช้างที่มีอายุแตกต่างกันกับการดำน้ำชมปะการัง

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 15 ปี	15 – 24 ปี	25 – 34 ปี	35 – 44 ปี	45 – 54 ปี
		2.38	1.86	2.78	2.64	2.06
ต่ำกว่า 15 ปี	2.38		0.52 (.345)	0.40 (.461)	0.26 (.655)	0.32 (.634)
15 – 24 ปี	1.86			0.92* (.000)	0.78* (.011)	0.20 (.690)
25 – 34 ปี	2.78				0.14 (.593)	0.72 (.126)
35 – 44 ปี	2.64					0.58 (.254)
45 – 54 ปี	2.06					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 22 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15 - 24 ปี กับอายุ 25 – 34 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15 - 24 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 25 – 34 ปี ด้านพฤติกรรมการดำน้ำชมปะการัง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.92

นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15 - 24 ปี กับอายุ 35 – 44 ปี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .011 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15 - 24 ปี แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 35 – 44 ปี ด้านพฤติกรรมการดำน้ำชมปะการัง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.78

สมมุติฐานข้อที่ 3 การศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน สามารถเขียนเป็นสมมุติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : การศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

H_1 : การศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : One Way ANOVA) และการทดสอบสมมุติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า F-Prob. น้อยกว่า .05 และถ้าสมมุติฐานข้อใดปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมุติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่แตกต่างกัน จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการทดสอบสมมุติฐานเป็นดังนี้

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำแนกตามระดับการศึกษา

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio	F-Prob.
1. ศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	5	8.723	1.745	.741	.593
	ภายในกลุ่ม	404	951.482	2.355		
	รวม	409	960.205			
2. อ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อนเข้ามาเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	5	25.912	5.182	2.150	.059
	ภายในกลุ่ม	404	974.049	2.411		
	รวม	409	999.961			
3. ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด	ระหว่างกลุ่ม	5	34.875	6.975	5.419*	.000
	ภายในกลุ่ม	404	520.025	1.287		
	รวม	409	554.900			
4. เก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ	ระหว่างกลุ่ม	5	31.099	6.220	2.887*	.014
	ภายในกลุ่ม	404	870.521	2.155		
	รวม	409	901.620			

ตาราง 23 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio	F-Prob.
5. เมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที	ระหว่างกลุ่ม	5	132.199	26.440	11.508*	.000
	ภายในกลุ่ม	404	928.181	2.297		
	รวม	409	1060.380			
6. ดำน้ำชมปะการัง	ระหว่างกลุ่ม	5	23.525	4.705	1.328	.251
	ภายในกลุ่ม	404	1430.855	3.542		
	รวม	409	1454.380			
7. เทียน้ำตก	ระหว่างกลุ่ม	5	20.606	4.121	1.623	.153
	ภายในกลุ่ม	404	1026.038	2.540		
	รวม	409	1046.644			
8. ชื่อของที่ระลึก	ระหว่างกลุ่ม	5	14.110	2.822	1.205	.306
	ภายในกลุ่ม	404	946.303	2.342		
	รวม	409	960.413			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One Way ANOVA (Analysis of Variance) พบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวข้อที่ 3, 4 และ 5 มีค่า F-Prob. น้อยกว่า .05 ซึ่งเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด การเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ และเมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันทีที่มีค่า F-Prob. เท่ากับ .000, .014 และ .000 ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์นำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) ใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตาราง 24 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
$\bar{X}$	4.64	4.50	4.15	4.32	3.74	3.71
ต่ำกว่า	4.64	0.14	0.49	0.32	0.90*	0.93*
มัธยมศึกษา		(.697)	(.121)	(.322)	(.000)	(.002)
มัธยมศึกษาตอนต้น	4.50		0.35	0.18	0.76*	0.79*
			(.279)	(.586)	(.004)	(.009)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	4.15			0.17	0.41	0.44
				(.547)	(.051)	(.088)
อนุปริญญา / ปวส.	4.32				0.58*	0.61*
					(.007)	(.020)
ปริญญาตรี	3.74					0.03
						(.879)
สูงกว่าปริญญาตรี	3.71					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 24 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัศึกษากับระดับปริญญาตรี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.90

นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัศึกษากับระดับสูงกว่าปริญญาตรี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .002 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.93

นักท่องเที่ยวนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับระดับปริญญาตรี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .004 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวนักศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.76

นักท่องเที่ยวนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับระดับสูงกว่าปริญญาตรี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .009 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวนักศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.79

นักท่องเที่ยวนักศึกษาระดับอนุปริญญา / ปวส. กับระดับปริญญาตรี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .007 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวนักศึกษาระดับอนุปริญญา / ปวส. แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวนักศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.58

นักท่องเที่ยวนักศึกษาระดับอนุปริญญา / ปวส. กับระดับสูงกว่าปริญญาตรี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .020 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวนักศึกษาระดับอนุปริญญา / ปวส. แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวนักศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.61

ตาราง 25 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติ
หมู่เกาะช้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันกับการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
$\bar{X}$	4.68	3.85	4.00	4.06	3.64	3.49
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	4.68	0.83 (.067)	0.68 (.092)	0.62 (.132)	1.04* (.001)	1.19* (.002)
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.85		0.15 (.719)	0.21 (.611)	0.21 (.529)	0.36 (.356)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	4.00			0.06 (.861)	0.36 (.180)	0.51 (.124)
อนุปริญญา / ปวส.	4.06				0.42 (.125)	0.57 (.089)
ปริญญาตรี	3.64					0.15 (.525)
สูงกว่าปริญญาตรี	3.49					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 25 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัศึกษากับระดับปริญญาตรี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .001 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านพฤติกรรมการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.04

นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัศึกษากับระดับสูงกว่าปริญญาตรี จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .002 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ด้านพฤติกรรมการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.19

ตาราง 26 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันกับการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
$\bar{X}$	3.45	2.30	1.82	2.03	1.28	1.02
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	3.45	1.15* (.014)	1.63* (.000)	1.42* (.001)	2.17* (.000)	2.43* (.000)
มัธยมศึกษาตอนต้น	2.30		0.48 (.263)	0.27 (.538)	1.02* (.004)	1.28* (.002)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	1.82			0.21 (.573)	0.54 (.057)	0.80* (.020)
อนุปริญญา / ปวส.	2.03				0.75* (.010)	1.01* (.004)
ปริญญาตรี	1.28					0.26 (.269)
สูงกว่าปริญญาตรี	1.02					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 26 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัศึกษากับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .014 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านพฤติกรรมการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.15

นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัศึกษากับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ด้านพฤติกรรมการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.63

สมมุติฐานข้อที่ 4 อาชีพแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน สามารถเขียนเป็นสมมุติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : อาชีพแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

H_1 : อาชีพแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : One Way ANOVA) และการทดสอบสมมุติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า F-Prob. น้อยกว่า .05 และถ้าสมมุติฐานข้อใดปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมุติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่แตกต่างกัน จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการทดสอบสมมุติฐานเป็นดังนี้

ตาราง 27 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำแนกตามอาชีพ

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio	F-Prob.
1. ศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	5.934	1.483	.630	.642
	ภายในกลุ่ม	405	954.271	2.356		
	รวม	409	960.205			
2. อ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อนเข้ามาเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	2.720	.680	.276	.893
	ภายในกลุ่ม	405	997.241	2.462		
	รวม	409	999.961			
3. ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด	ระหว่างกลุ่ม	4	20.495	5.124	3.883*	.004
	ภายในกลุ่ม	405	534.405	1.320		
	รวม	409	554.900			
4. เก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ	ระหว่างกลุ่ม	4	29.045	7.261	3.370*	.010
	ภายในกลุ่ม	405	872.575	2.155		
	รวม	409	901.620			

ตาราง 27 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio	F-Prob.
5. เมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที	ระหว่างกลุ่ม	4	26.231	6.558	2.568*	.038
	ภายในกลุ่ม	405	1034.150	2.553		
	รวม	409	1060.381			
6. ดำน้ำชมปะการัง	ระหว่างกลุ่ม	4	51.020	12.755	3.681*	.006
	ภายในกลุ่ม	405	1403.360	3.465		
	รวม	409	1454.380			
7. เทียน้ำตก	ระหว่างกลุ่ม	4	47.583	11.896	4.822*	.001
	ภายในกลุ่ม	405	999.061	2.467		
	รวม	409	1046.644			
8. ชื่อของที่ระลึก	ระหว่างกลุ่ม	4	5.926	1.481	.629	.642
	ภายในกลุ่ม	405	954.486	2.357		
	รวม	409	960.412			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบอาชีพของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One Way ANOVA (Analysis of Variance) พบว่า พฤติกรรมข้อที่ 3, 4, 5, 6 และ 7 มีค่า F-Prob. น้อยกว่า .05 ซึ่งเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด การเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ เมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที การดำน้ำชมปะการัง และการเทียน้ำตก ที่มีค่า F-Prob. เท่ากับ .004, .010, .038, .006 และ .001 ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H₀) และยอมรับสมมติฐานรอง (H₁) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์นำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) ใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตาราง 28 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีอาชีพแตกต่างกันกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด

อาชีพ	นักเรียน / นักศึกษา	พนักงาน บริษัท	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว
$\bar{X}$	3.87	3.75	4.17	4.52	4.06
นักเรียน / นักศึกษา	3.87	0.12 (.416)	0.30 (.276)	0.65* (.010)	0.19 (.340)
พนักงานบริษัท	3.75		0.42 (.090)	0.77* (.001)	0.31 (.052)
รับราชการ	4.17			0.35 (.280)	0.11 (.687)
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.52				0.46 (.071)
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	4.06				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 28 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน / นักศึกษากับพนักงานรัฐวิสาหกิจ จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .010 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน / นักศึกษา แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.65

นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทกับพนักงานรัฐวิสาหกิจ จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .001 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.77

ตาราง 29 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีอาชีพแตกต่างกันกับการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ

อาชีพ		นักเรียน / นักศึกษา	พนักงาน บริษัท	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว
	$\bar{X}$	3.77	3.54	4.00	4.42	4.00
นักเรียน / นักศึกษา	3.77		0.23 (.244)	0.23 (.523)	0.65* (.042)	0.23 (.372)
พนักงานบริษัท	3.54			0.46 (.154)	0.88* (.002)	0.46* (.027)
รับราชการ	4.00				0.42 (.300)	0.00 (1.000)
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.42					0.42 (.191)
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	4.00					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 29 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน / นักศึกษา กับพนักงานรัฐวิสาหกิจ จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .042 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน / นักศึกษา แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ด้านพฤติกรรมการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.65

นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทกับพนักงานรัฐวิสาหกิจ จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .002 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ด้านพฤติกรรมการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.88

นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทกับประกอบธุรกิจส่วนตัว จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .027 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ด้านพฤติกรรมการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.46

ตาราง 30 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีอาชีพแตกต่างกันกับการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที

อาชีพ		นักเรียน / นักศึกษา	พนักงาน บริษัท	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว
	$\bar{X}$	1.75	1.32	1.26	1.74	1.92
นักเรียน / นักศึกษา	1.75		0.43 (.051)	0.49 (.206)	0.01 (.989)	0.17 (.520)
พนักงานบริษัท	1.32			0.06 (.870)	0.42 (.168)	0.60* (.008)
รับราชการ	1.26				0.48 (.275)	0.66 (.088)
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.74					0.18 (.604)
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	1.92					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 30 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทกับประกอบธุรกิจส่วนตัวจากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .008 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ด้านพฤติกรรมการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.60

ตาราง 31 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีอาชีพแตกต่างกันกับการดำเนินาชมปะการัง

อาชีพ		นักเรียน / นักศึกษา	พนักงาน บริษัท	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว
	$\bar{X}$	1.90	2.81	2.57	2.39	2.25
นักเรียน / นักศึกษา	1.90		0.91* (.000)	0.67 (.138)	0.49 (.226)	0.35 (.281)
พนักงานบริษัท	2.81			0.24 (.550)	0.42 (.238)	0.56* (.033)
รับราชการ	2.57				0.18 (.728)	0.32 (.480)
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.39					0.14 (.729)
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.25					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 31 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน / นักศึกษา กับพนักงานบริษัท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน / นักศึกษา แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัท ด้านพฤติกรรมการดำเนินาชมปะการัง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.91

นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทกับประกอบธุรกิจส่วนตัว จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .033 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ด้านพฤติกรรมการดำเนินาชมปะการัง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.56

ตาราง 32 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีอาชีพแตกต่างกันกับการเที่ยวน้ำตก

อาชีพ		นักเรียน / นักศึกษา	พนักงาน บริษัท	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว
	$\bar{X}$	2.30	2.88	2.74	1.74	2.48
นักเรียน / นักศึกษา	2.30		0.58* (.007)	0.44 (.240)	0.56 (.102)	0.18 (.502)
พนักงานบริษัท	2.88			0.14 (.688)	1.14* (.000)	0.40 (.072)
รับราชการ	2.74				1.00* (.022)	0.26 (.492)
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.74					0.74* (.033)
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.48					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 32 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน / นักศึกษา กับพนักงานบริษัท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .007 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน / นักศึกษา แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัท ด้านพฤติกรรมการเที่ยวน้ำตก ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.58

นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทกับพนักงานรัฐวิสาหกิจ จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ด้านพฤติกรรมการเที่ยวน้ำตก ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.14

นักท่องเที่ยวที่รับราชการกับพนักงานรัฐวิสาหกิจ จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .022 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่รับราชการแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ด้านพฤติกรรมการเที่ยวน้ำตก ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00

นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจกับประกอบธุรกิจส่วนตัว จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .033 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ด้านพฤติกรรมการเที่ยวน้ำตก ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.74

สมมุติฐานข้อที่ 5 รายได้แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน สามารถเขียนเป็นสมมุติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : รายได้แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

H_1 : รายได้แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : One Way ANOVA) และการทดสอบสมมุติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า F-Prob. น้อยกว่า .05 และถ้าสมมุติฐานข้อใดปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมุติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่แตกต่างกัน จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการทดสอบสมมุติฐานเป็นดังนี้

ตาราง 33 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำแนกตามรายได้

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio	F-Prob.
1. ศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	6	15.143	2.524	1.076	.376
	ภายในกลุ่ม	403	945.062	2.345		
	รวม	409	960.205			
2. อ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อนเข้ามาเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	6	15.939	2.656	1.088	.369
	ภายในกลุ่ม	403	984.022	2.442		
	รวม	409	999.961			
3. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด	ระหว่างกลุ่ม	6	2.640	.440	.321	.926
	ภายในกลุ่ม	403	552.260	1.370		
	รวม	409	554.900			
4. เก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ	ระหว่างกลุ่ม	6	6.539	1.090	.491	.815
	ภายในกลุ่ม	403	895.080	2.221		
	รวม	409	901.619			

ตาราง 33 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio	F-Prob.
5. เมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที	ระหว่างกลุ่ม	6	29.404	4.901	1.916	.077
	ภายในกลุ่ม	403	1030.977	2.558		
	รวม	409	1060.381			
6. ดำน้ำชมปะการัง	ระหว่างกลุ่ม	6	81.324	13.554	3.978*	.001
	ภายในกลุ่ม	403	1373.056	3.407		
	รวม	409	1454.380			
7. เทียน้ำตก	ระหว่างกลุ่ม	6	52.230	8.705	3.528*	.002
	ภายในกลุ่ม	403	994.414	2.468		
	รวม	409	1046.644			
8. ซื่อของที่ระลึก	ระหว่างกลุ่ม	6	31.370	5.228	2.268*	.036
	ภายในกลุ่ม	403	929.042	2.305		
	รวม	409	960.412			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 33 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One Way ANOVA (Analysis of Variance) พบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวข้อที่ 6, 7 และ 8 มีค่า F-Prob. น้อยกว่า .05 ซึ่งเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างรายได้กับพฤติกรรมการดำน้ำชมปะการัง การเทียน้ำตก และการซื้อของที่ระลึก ที่มีค่า F-Prob. เท่ากับ .001, .002 และ .036 ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์นำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) ใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตาราง 34 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีรายได้แตกต่างกันกับการดำเนินาชมปะการัง

		ต่ำกว่า 6,500 บาท	6,500 – 11,800 บาท	11,801- 17,100 บาท	17,101- 22,400 บาท	22,401- 27,700 บาท	27,701- 33,000 บาท	สูงกว่า 33,000 บาท
รายได้ต่อเดือน		6,500	11,800	17,100	22,400	27,700	33,000	33,000
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
$\bar{X}$		1.91	2.13	2.82	2.98	3.25	2.75	2.35
ต่ำกว่า 6,500 บาท	1.91		0.22 (.461)	0.91* (.001)	1.07* (.002)	1.34* (.000)	0.84 (.052)	0.44 (.190)
6,500-11,800 บาท	2.13			0.69* (.012)	0.85* (.012)	1.12* (.003)	0.62 (.146)	0.22 (.497)
11,801-17,100 บาท	2.82				0.16 (.624)	0.43 (.231)	0.07 (.868)	0.47 (.151)
17,101-22,400 บาท	2.98					0.27 (.506)	0.23 (.620)	0.63 (.098)
22,401-27,700 บาท	3.25						0.50 (.305)	0.90* (.028)
27,701-33,000 บาท	2.75							0.40 (.392)
สูงกว่า 33,000 บาท	2.35							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 34 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท กับที่มีรายได้ 11,801 – 17,100 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .001 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 11,801 – 17,100 บาท ด้านพฤติกรรมการดำเนินาชมปะการัง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.91

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท กับที่มีรายได้ 17,101 – 22,400 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .002 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 17,101 – 22,400 บาท ด้านพฤติกรรมการดำเนินาชมปะการัง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.07

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท กับที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท ด้านพฤติกรรมการดำเนินาชมปะการัง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.34

นักท่องเที่ยวยที่มีรายได้ 6,500 – 11,800 บาท กับที่มีรายได้ 11,801 – 17,100 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .012 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวยที่มีรายได้ 6,500 – 11,800 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวยที่มีรายได้ 11,801 – 17,100 บาท ด้านพฤติกรรมการดำน้าชมปะการัง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.69

นักท่องเที่ยวยที่มีรายได้ 6,500 – 11,800 บาท กับที่มีรายได้ 17,101 – 22,400 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .012 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวยที่มีรายได้ 6,500 – 11,800 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวยที่มีรายได้ 17,101 – 22,400 บาท ด้านพฤติกรรมการดำน้าชมปะการัง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.85

นักท่องเที่ยวยที่มีรายได้ 6,500 – 11,800 บาท กับที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .003 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวยที่มีรายได้ 6,500 – 11,800 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวยที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท ด้านพฤติกรรมการดำน้าชมปะการัง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.12

นักท่องเที่ยวยที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท กับที่มีรายได้สูงกว่า 33,000 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .028 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวยที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวยที่มีรายได้สูงกว่า 33,000 บาท ด้านพฤติกรรมการดำน้าชมปะการัง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.90

ตาราง 35 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีรายได้แตกต่างกันกับการเที่ยวน้ำตก

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 6,500 บาท	6,500 – 11,800 บาท	11,801- 17,100 บาท	17,101- 22,400 บาท	22,401- 27,700 บาท	27,701- 33,000 บาท	สูงกว่า 33,000 บาท
		2.27	2.40	2.73	2.58	3.64	2.46	2.65
ต่ำกว่า 6,500 บาท	2.27		0.13 (.609)	0.46 (.057)	0.31 (.283)	1.37* (.000)	0.19 (.611)	0.38 (.198)
6,500-11,800 บาท	2.40			0.33 (.162)	0.18 (.523)	1.24* (.000)	0.06 (.873)	0.25 (.392)
11,801-17,100 บาท	2.73				0.15 (.595)	0.91* (.003)	0.27 (.447)	0.08 (.080)
17,101-22,400 บาท	2.58					1.06* (.002)	0.12 (.750)	0.07 (.846)
22,401-27,700 บาท	3.64						1.18* (.005)	0.99* (.004)
27,701-33,000 บาท	2.46							0.19 (.633)
สูงกว่า 33,000 บาท	2.65							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 35 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท กับที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท ด้านพฤติกรรมการเที่ยวน้ำตก ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.37

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 6,500 – 11,800 บาท กับที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 6,500 – 11,800 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท ด้านพฤติกรรมการเที่ยวน้ำตก ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.24

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 11,801 – 17,100 บาท กับที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .003 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 11,801 – 17,100 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท ด้านพฤติกรรมการเที่ยวน้ำตก ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.91

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 17,101 – 22,400 บาท กับที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .002 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 17,101 – 22,400 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท ด้านพฤติกรรมการเที่ยวน้ำตก ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.06

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท กับที่มีรายได้ 27,701 – 33,000 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .005 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 27,701 – 33,000 บาท ด้านพฤติกรรมการเที่ยวน้ำตก ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.18

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท กับที่มีรายได้สูงกว่า 33,000 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .004 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงกว่า 33,000 บาท ด้านพฤติกรรมการเที่ยวน้ำตก ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.99

ตาราง 36 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีรายได้แตกต่างกันกับการซื้อของที่ระลึก

		ต่ำกว่า 6,500	6,500 – 11,800	11,801- 17,100	17,101- 22,400	22,401- 27,700	27,701- 33,000	สูงกว่า 33,000
รายได้ต่อเดือน		6,500 บาท	11,800 บาท	17,100 บาท	22,400 บาท	27,700 บาท	33,000 บาท	33,000 บาท
$\bar{X}$		1.62	1.16	1.58	1.52	2.14	1.13	1.27
ต่ำกว่า 6,500 บาท	1.62		0.46 (.062)	0.04 (.858)	0.10 (.720)	0.52 (.094)	0.49 (.165)	0.35 (.213)
6,500-11,800 บาท	1.16			0.42 (.068)	0.36 (.197)	0.98* (.001)	0.03 (.916)	0.11 (.696)
11,801-17,100 บาท	1.58				0.06 (.824)	0.56 (.059)	0.45 (.188)	0.31 (.247)
17,101-22,400 บาท	1.52					0.62 (.066)	0.39 (.298)	0.25 (.420)
22,401-27,700 บาท	2.14						1.01* (.012)	0.87* (.010)
27,701-33,000 บาท	1.13							0.14 (.701)
สูงกว่า 33,000 บาท	1.27							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 36 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 6,500 – 11,800 บาท กับที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .001 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 6,500 – 11,800 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท ด้านพฤติกรรมการซื้อของที่ระลึก ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.98

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท กับที่มีรายได้ 27,701 – 33,000 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .012 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 27,701 – 33,000 บาท ด้านพฤติกรรมการซื้อของที่ระลึก ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.01

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท กับที่มีรายได้สูงกว่า 33,000 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .010 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงกว่า 33,000 บาท ด้านพฤติกรรมการซื้อของที่ระลึก ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.87

สมมุติฐานข้อที่ 6 สถานภาพสมรสแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน สามารถเขียนเป็นสมมุติฐานทางสถิติได้ดังนี้

- H_0 : สถานภาพสมรสแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน
- H_1 : สถานภาพสมรสแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : One Way ANOVA) และการทดสอบสมมุติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า F-Prob. น้อยกว่า .05 และถ้าสมมุติฐานข้อใดปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมุติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่แตกต่างกัน จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการทดสอบสมมุติฐานเป็นดังนี้

ตาราง 37 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำแนกตามสถานภาพสมรส

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio	F-Prob.
1. ศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	2	12.520	6.260	2.688	.069
	ภายในกลุ่ม	407	947.205	2.328		
	รวม	409	959.725			
2. อ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อนเข้ามาเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	2	8.286	4.143	1.700	.184
	ภายในกลุ่ม	407	991.675	2.437		
	รวม	409	999.961			
3. ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด	ระหว่างกลุ่ม	2	31.593	15.796	12.286*	.000
	ภายในกลุ่ม	407	523.307	1.286		
	รวม	409	554.900			
4. เก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ	ระหว่างกลุ่ม	2	23.939	11.969	5.550*	.004
	ภายในกลุ่ม	407	877.681	2.156		
	รวม	409	901.620			

ตาราง 37 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio	F-Prob.
5. เมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที	ระหว่างกลุ่ม	2	47.218	23.609	9.484*	.000
	ภายในกลุ่ม	407	1013.162	2.489		
	รวม	409	1060.380			
6. ดำน้ำชมปะการัง	ระหว่างกลุ่ม	2	5.937	2.968	.834	.435
	ภายในกลุ่ม	407	1448.444	3.559		
	รวม	409	1454.381			
7. เทียน้ำตก	ระหว่างกลุ่ม	2	.165	0.082	.032	.968
	ภายในกลุ่ม	407	1046.479	2.571		
	รวม	409	1046.644			
8. ชื่อของที่ระลึก	ระหว่างกลุ่ม	2	5.983	2.992	1.276	.280
	ภายในกลุ่ม	407	954.429	2.345		
	รวม	409	960.412			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 37 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสถานภาพสมรสของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One Way ANOVA (Analysis of Variance) พบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวข้อที่ 3, 4 และ 5 มีค่า F-Prob. น้อยกว่า .05 ซึ่งเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างสถานภาพสมรสกับพฤติกรรมปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด การเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ และเมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่มีค่า F-Prob. เท่ากับ .000, .004 และ .000 ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมุติฐานรอง (H_1) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์นำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) ใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตาราง 38 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด

สถานภาพ	$\bar{X}$	โสด	สมรส	หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่
		3.73	4.32	4.60
โสด	3.73		0.59* (.000)	0.87* (.017)
สมรส	4.32			0.28 (.452)
หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	4.60			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 38 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพโสดกับสถานภาพสมรสแล้ว จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพโสดแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่สมรสแล้ว ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.59

นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพโสดกับสถานภาพหม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่ จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .017 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพโสดแตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่เป็นหม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่ ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.87

ตาราง 39 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันกับการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ

สถานภาพ	$\bar{X}$	โสด	สมรส	หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่
		3.60	4.09	4.50
โสด	3.60		0.49* (.004)	0.90 (.058)
สมรส	4.09			0.41 (.396)
หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	4.50			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 39 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพโสดกับสถานภาพสมรสแล้ว จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .004 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพโสด แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่สมรสแล้ว ด้านพฤติกรรมการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ ที่ระดับ นัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.49

ตาราง 40 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันกับการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที

สถานภาพ	$\bar{X}$	โสด	สมรส	หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่
		1.32	1.97	2.70
โสด	1.32		0.65* (.000)	1.38* (.007)
สมรส	1.97			0.73 (.164)
หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	2.70			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 40 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพโสดกับสถานภาพสมรสแล้ว จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพโสด แตกต่างเป็นรายคู่กับนักท่องเที่ยวที่สมรสแล้ว ด้านพฤติกรรมกรรมการพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อม จะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.65

นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพโสดกับสถานภาพหม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่ จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .007 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพโสดแตกต่างเป็น รายคู่กับนักท่องเที่ยวที่เป็นหม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่ ด้านพฤติกรรมกรรมการพบผู้มีพฤติกรรมทำลาย สิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.38

สมมุติฐานข้อที่ 7 วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถเขียนเป็นสมมุติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

H_1 : วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร สองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการทดสอบสมมุติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธ สมมุติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า Sig. (2-tailed) น้อยกว่า .05 ผลการทดสอบสมมุติฐานเป็นดังนี้

ตาราง 41 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตัวแปร	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)
วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว	.342	.000**

N = 410

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 41 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นระหว่างวัตถุประสงค์หลักในการ เดินทางท่องเที่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .01 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวกับพฤติกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ .342 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 34.20 และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทาง เดียวกัน กล่าวคือ วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวจะมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า วัดอุปสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัดอุปสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก คือ เพื่อการพักผ่อน และเพื่อศึกษาธรรมชาตินำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การดำน้ำชมปะการัง และการเที่ยวน้ำตก ซึ่งผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

ตาราง 42 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัดอุปสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน และการศึกษาธรรมชาติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการดำน้ำชมปะการัง

ตัวแปร	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)
เพื่อการพักผ่อน	.119	.016*
เพื่อศึกษาธรรมชาติ	.193	.000**

N = 410

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 42 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นวัดอุปสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการดำน้ำชมปะการัง พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ .016 ซึ่งน้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า วัดอุปสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการดำน้ำชมปะการังมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ .119 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 11.90 และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ วัดอุปสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาธรรมชาติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการดำน้ำชมปะการัง พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .01 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า วัดอุปสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาธรรมชาติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการดำน้ำชมปะการังมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ .193 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 19.30 และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตาราง 43 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและการศึกษาธรรมชาติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเที่ยวน้ำตก

ตัวแปร	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)
เพื่อการพักผ่อน	.174	.067
เพื่อศึกษาธรรมชาติ	.270	.000**

N = 410

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 43 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเที่ยวน้ำตก พบว่า ค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ .067 ซึ่งมากกว่า .05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเที่ยวน้ำตกไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาธรรมชาติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเที่ยวน้ำตก พบว่า ค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .01 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาธรรมชาติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเที่ยวน้ำตกมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ .270 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 27.00 และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สมมุติฐานข้อที่ 8 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถเขียนเป็นสมมุติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

H_1 : การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการทดสอบสมมุติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า Sig. (2-tailed) น้อยกว่า .05 ผลการทดสอบสมมุติฐานเป็นดังนี้

ตาราง 44 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตัวแปร	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)
การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ	.199	.000**

N = 410

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 44 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .01 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ .199 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 19.90 และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อจะมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อที่นักท่องเที่ยวรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก คือ นิตยสาร / วารสารการท่องเที่ยว รายการโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต นำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว ซึ่งผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

ตาราง 45 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ นิตยสาร / วารสารการท่องเที่ยว รายการโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้าน การศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว

ตัวแปร	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)
นิตยสาร / วารสารการท่องเที่ยว	.249	.000**
รายการโทรทัศน์	.172	.000**
อินเทอร์เน็ต	.123	.013*

N = 410

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 45 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ นิตยสาร / วารสารการท่องเที่ยว และรายการโทรทัศน์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ .000 และ .000 ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่า .01 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ นิตยสาร / วารสารการท่องเที่ยว และรายการโทรทัศน์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ .249 และ .172 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 24.90 และ 17.20 ตามลำดับ และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ .013 ซึ่งน้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ อินเทอร์เน็ตกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ .123 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 12.30 และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สมมุติฐานข้อที่ 9 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถเขียนเป็นสมมุติฐานทางสถิติได้ดังนี้

- H_0 : ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- H_1 : ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการทดสอบสมมุติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า Sig. (2-tailed) น้อยกว่า .05 ผลการทดสอบสมมุติฐานเป็นดังนี้

ตาราง 46 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตัวแปร	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)
ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	.008	.873

N = 410

จากตาราง 46 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ .873 ซึ่งมากกว่า .05 นั่นคือยอมรับสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สมมุติฐานข้อที่ 10 การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถเขียนเป็นสมมุติฐานทางสถิติได้ดังนี้

- H_0 : การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- H_1 : การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการทดสอบสมมุติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า Sig. (2-tailed) น้อยกว่า .05 ผลการทดสอบสมมุติฐานเป็นดังนี้

ตาราง 47 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตัวแปร	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)
การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	.129	.009**

N = 410

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 47 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ .009 ซึ่งน้อยกว่า .01 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองข้างต้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ .129 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองข้างต้นมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 12.90 และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง เพื่อจะได้เป็นข้อมูลสำหรับธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และภาครัฐ กล่าวคือ ธุรกิจท่องเที่ยวสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปปรับแผนการตลาดให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ส่วนของภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม และให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมต่อแหล่งท่องเที่ยว และมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยดำเนินไปในทิศทางที่เหมาะสมและทรัพยากรธรรมชาติก็จะอยู่ยั่งยืนตลอดไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

สมมติฐานในการวิจัย

1. เพศแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
2. อายุแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
3. การศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
4. อาชีพแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
5. รายได้แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
6. สถานภาพสมรสแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
7. วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
8. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
9. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
10. การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรสำหรับการวิจัยนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลทั้งหมด 26 แห่ง นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2543 จำนวนทั้งสิ้น 2,163,340 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยนี้ คือ มุ่งศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ซึ่งในปี พ.ศ. 2543 มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำนวน 274,354 คน (กรมป่าไม้. 2543) การกำหนดขนาดตัวอย่างใช้วิธีเปิดตาราง Yamane (Taro Yamane. 1967 : 886) ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 400 คน และสำรองไว้ 5% ของกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 20 คน รวมขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 420 คน โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณไม่เกิน $\pm 5\%$ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% การสุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Judgement Sampling) โดยจะไปทำการเก็บข้อมูลที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง และเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะนักท่องเที่ยวที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่านั้น เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างอันเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือหรือแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพสมรส

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูล (Source of Data) การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) โดยมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง แหล่งข้อมูลมีดังนี้

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน ดังนี้

- 1.1 เอกสารเผยแพร่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมป่าไม้
- 1.2 หนังสือพิมพ์ธุรกิจ วารสารต่าง ๆ
- 1.3 หนังสือทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.4 ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

2. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 คน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมแบบสอบถามตามความต้องการแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 410 ชุด

2. ลงรหัสแล้วนำข้อมูลมาบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Sciences) For Windows Version 10

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยการแจกแจงจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 เพศแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ใช้การทดสอบค่า t-Test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม คือ เพศชายและเพศหญิง

สมมุติฐานข้อที่ 2 อายุแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ใช้การทดสอบค่า F-Test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน

สมมุติฐานข้อที่ 3 การศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ใช้การทดสอบค่า F-Test ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาแตกต่างกัน

สมมุติฐานข้อที่ 4 อาชีพแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ใช้การทดสอบค่า F-Test ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน

สมมุติฐานข้อที่ 5 รายได้แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ใช้การทดสอบค่า F-Test ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน

สมมุติฐานข้อที่ 6 สถานภาพสมรสแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ใช้การทดสอบค่า F-Test ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน

สมมุติฐานข้อที่ 7 วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ใช้หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน หรือหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด คือ วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สมมุติฐานข้อที่ 8 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ใช้หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกันหรือหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด คือ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สมมุติฐานข้อที่ 9 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ใช้หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกันหรือหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สมมุติฐานข้อที่ 10 การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ใช้หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกันหรือหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด คือ การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง สรุปผลได้ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 37.60 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.40 โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุ 25 - 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.40 รองลงมา คือ อายุ 15 - 24 ปี และอายุ 35 - 44 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.20 และคิดเป็นร้อยละ 16.10 ตามลำดับ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 72.20 รองลงมา คือ สมรส คิดเป็นร้อยละ 25.40 ด้านการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.20 รองลงมา คือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. คิดเป็นร้อยละ 12.00 และคิดเป็นร้อยละ 8.00 ตามลำดับ

ส่วนของอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 53.60 รองลงมา คือ นักเรียน / นักศึกษา และประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 17.30 และคิดเป็นร้อยละ 15.90 ตามลำดับ โดยรายได้ต่อเดือน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 11,801 - 17,100 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.40 รองลงมา คือ รายได้ต่อเดือน 6,500 - 11,800 บาท และรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 6,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.50 และคิดเป็นร้อยละ 18.00 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว

จากการศึกษาข้อมูลวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนมากที่สุด รองลงมา คือ เพื่อศึกษาธรรมชาติ การผจญภัย และการกีฬา ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ

จากการศึกษาข้อมูลการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อระดับมาก คือ นิตยสาร / วารสารการท่องเที่ยว และรายการโทรทัศน์ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.95 และ 3.57 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อระดับปานกลาง คือ อินเทอร์เน็ต เอกสาร ททท. และหนังสือพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77, 2.71 และ 2.62 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับสูง กล่าวคือ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับเชิงนิเวศได้คะแนนระดับสูง

การวิเคราะห์ข้อมูลการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

จากการศึกษาข้อมูลการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าไม่ควรนำสิ่งของจากธรรมชาติมาจำหน่าย แม้ว่าธรรมชาติจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ปัญหาสิ่งแวดล้อมตามสถานที่ท่องเที่ยวในปัจจุบันนี้มักจะถูกละเลยจากผู้ที่เกี่ยวข้อง นักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าซื้อสินค้าที่มีส่วนช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การซื้อสินค้าที่ทำจากเปลือกหอยหรือปะการังไม่ใช่เป็นการแสดงว่าได้มาถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ใช่หน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น และนักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าโดยทั่วไปการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างเป็นครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ตามลำดับ โดยจำนวนผู้ที่ร่วมเดินทางมาด้วยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2 – 10 คน รองลงมา คือ ผู้ร่วมเดินทาง 11 – 20 คน และผู้ร่วมเดินทางมากกว่า 20 คน ตามลำดับ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางมากับเพื่อน รองลงมา คือ เดินทางมากับครอบครัว และระยะเวลาการพักส่วนใหญ่จะพัก 1 – 2 คืน รองลงมา คือ 3 – 4 คืน และมาเข้าเย็นกลับ ตามลำดับ

ด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า นักท่องเที่ยวมีการศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างและอ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยวบ้าง นักท่องเที่ยวมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด เก็บขยะก่อนเดินทางกลับ และเมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ส่วนการดำน้ำชมปะการัง การเที่ยวน้ำตก และการซื้อของที่ระลึกมีอยู่บ้าง

สมมุติฐานข้อที่ 5 รายได้แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว การอ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อนเข้ามาเที่ยว การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด การเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับ และเมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันที ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดำเนินาชมปะการัง การเที่ยวน้ำตก และการซื้อของที่ระลึกแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 6 สถานภาพสมรสแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว การอ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อนเข้ามาเที่ยว การดำเนินาชมปะการัง การเที่ยวน้ำตก และการซื้อของที่ระลึก ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัด การเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับและเมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันทีแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 7 วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 34.20 และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 8 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 19.90 และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 9 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 10 การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 12.90 และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส แตกต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยวไม่แตกต่างกัน กล่าวคือนักท่องเที่ยวจะศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยวบางครั้ง

2. นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส แตกต่างกันมีพฤติกรรมการอ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อนมาเที่ยวไม่แตกต่างกัน กล่าวคือนักท่องเที่ยวจะอ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อนมาเที่ยวบางครั้ง

3. นักท่องเที่ยวที่มีเพศ และรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัดไม่แตกต่างกัน กล่าวคือนักท่องเที่ยวจะปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัดบ่อยครั้งมาก

ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ และสถานภาพสมรสแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัดแตกต่างกัน พบว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี อายุ 35 – 44 ปี และอายุ 45 – 54 ปี มีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15 – 24 ปี และอายุ 25 – 34 ปี กล่าวคือนักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี อายุ 35 – 44 ปี และอายุ 45 – 54 ปี จะปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัดมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15 – 24 ปี และ 25 – 34 ปี

นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และอนุสัญญา / ปวส. กล่าวคือนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และอนุสัญญา / ปวส. จะปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัดมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน / นักศึกษาและพนักงานบริษัท กล่าวคือนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ จะปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัดมากกว่านักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน / นักศึกษาและพนักงานบริษัท

นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นโสดมีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่สมรสแล้ว และหม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่ กล่าวคือนักท่องเที่ยวที่สมรสแล้ว และหม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่ จะปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเคร่งครัดมากกว่านักท่องเที่ยวที่เป็นโสด

นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ระดับอนุปริญญา / ปวส. ระดับ ปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา เมื่อพบ ผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันทีที่มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ระดับอนุปริญญา / ปวส. ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี และพบว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับ อนุปริญญา / ปวส. มีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและระดับสูงกว่า ปริญญาตรี กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับอนุปริญญา / ปวส. เมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันทีที่มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษา ระดับปริญญาตรีและระดับสูงกว่าปริญญาตรี นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย / ปวช. มีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. เมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้ง เจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันทีที่มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี

นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทมีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทเมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยาน ทราบทันทีมากกว่านักท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวและพบว่านักท่องเที่ยวที่เป็นโสดมีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่สมรสแล้วและนักท่องเที่ยวที่เป็นหม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่เป็นโสดเมื่อพบผู้มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยานทราบทันทีน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่สมรสแล้วและนักท่องเที่ยวที่เป็นหม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่

6. นักท่องเที่ยวที่มีเพศ การศึกษา และสถานภาพสมรส แตกต่างกันไปมีพฤติกรรมการดำน้ำชมปะการังไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักท่องเที่ยวมีการดำน้ำชมปะการังบ้างบางครั้ง

ส่วนผู้บริโภคที่มีอายุ อาชีพ และรายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดำน้าชมปะการังแตกต่างกันพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15 – 24 ปี มีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 25 – 34 ปี และอายุ 35 – 44 ปี กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 25 – 34 ปี และอายุ 35 – 44 ปี มีการดำน้าชมปะการังมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15 – 24 ปี

นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน / นักศึกษา และประกอบธุรกิจส่วนตัวมีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัท กล่าวคือ นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน / นักศึกษา และประกอบธุรกิจส่วนตัวจะมีการดำเนินกิจกรรมน้อยกว่านักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัท

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท และรายได้ 6,500 – 11,800 บาท มีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 11,801 – 17,100 บาท รายได้ 17,101 – 22,400 บาท และรายได้ 22,401 – 27,700 บาท กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท และรายได้ 6,500 – 11,800 บาท มีการดำเนินกิจกรรมน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 11,801 – 17,100 บาท รายได้ 17,101 – 22,400 บาท และรายได้ 22,401 – 27,700 บาท นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท มีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงกว่า 33,000 บาท กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท มีการดำเนินกิจกรรมมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงกว่า 33,000 บาท

7. นักท่องเที่ยวที่เพศ อายุ การศึกษา และสถานภาพสมรส แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเที่ยวน้ำตกไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักท่องเที่ยวมีการเที่ยวน้ำตกบ่อยครั้ง

ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพ และรายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเที่ยวน้ำตกแตกต่างกัน พบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน / นักศึกษา มีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัท กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทมีการเที่ยวน้ำตกมากกว่านักท่องเที่ยวที่เป็นนักศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัท รับราชการและประกอบธุรกิจส่วนตัวมีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัท รับราชการ และประกอบธุรกิจส่วนตัวมีการเที่ยวน้ำตกมากกว่านักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท รายได้ 6,500 – 11,800 บาท รายได้ 11,801 – 17,100 บาท รายได้ 17,101 – 22,400 บาท รายได้ 22,401 – 27,700 บาท และรายได้สูงกว่า 27,701 – 33,000 บาท และรายได้สูงกว่า 33,000 บาท มีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท มีการเที่ยวน้ำตกมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท รายได้ 6,500 – 11,800 บาท รายได้ 11,801 – 17,100 บาท รายได้ 17,101 – 22,400 บาท รายได้ 22,401 – 27,700 บาท และรายได้สูงกว่า 27,701 – 33,000 บาท และรายได้สูงกว่า 33,000 บาท

8. นักท่องเที่ยวที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ และสถานภาพสมรส แตกต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อของที่ระลึกไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักท่องเที่ยวจะมีการซื้อของที่ระลึกนาน ๆ ครั้ง

ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีเพศ และรายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อของที่ระลึกแตกต่างกัน พบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศหญิงจะมีการซื้อของที่ระลึกมากกว่าเพศชาย ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท มีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 6,500 – 11,800 บาท รายได้ 11,801 – 17,100 บาท และรายได้สูงกว่า 17,101 – 22,400 บาท และรายได้สูงกว่า 22,401 – 27,700 บาท และรายได้สูงกว่า 27,701 – 33,000 บาท และรายได้สูงกว่า 33,000 บาท กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 22,401 – 27,700 บาท มีการซื้อของที่ระลึกมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 6,500 – 11,800 บาท รายได้ 11,801 – 17,100 บาท รายได้ 17,101 – 22,400 บาท และรายได้สูงกว่า 22,401 – 27,700 บาท และรายได้สูงกว่า 27,701 – 33,000 บาท และรายได้สูงกว่า 33,000 บาท

9. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน และเพื่อการศึกษาธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการดำน้ำชมปะการัง นอกจากนี้ยังพบว่า วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเที่ยวน้ำตก

10. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ นิตยสาร / วารสารการท่องเที่ยว รายการโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว

11. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

12. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากข้อมูลข้างต้น ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างมีวัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุริพร ภัทรพรณ์ (2541 : 113) พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน โดยสื่อที่นักท่องเที่ยวได้รับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด คือ นิตยสาร / วารสารการท่องเที่ยว และรายการโทรทัศน์ ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยของสุรศักดิ์ ขุนณรงค์ (2539 : 102) พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญและสนใจติดตามข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยของสุริพร ภัทรพรณ์ (2541 : 86) พบว่า สื่อที่นักท่องเที่ยวรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด คือ โทรทัศน์ นิตยสาร/วารสาร หนังสือพิมพ์ ตามลำดับ และเมื่อนำข้อมูลการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของศกลวรรณ พาเรือง (2540 : 89) พบว่า ปัจจัยด้านการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับสูง กล่าวคือ นักท่องเที่ยวรู้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุริพร ภัทรพรณ์ (2541 : 90) พบว่า นักท่องเที่ยวรู้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพเดิม แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่ละแห่งควรให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุริพร ภัทรพรณ์ (2541 : 90-91) พบว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นวิธีการรักษาแหล่งท่องเที่ยวไว้ได้นานขึ้นควรให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อชาวบ้านจะได้มีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย และเมื่อนำข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของศกลวรรณ พาเรือง (2540 : 90) พบว่า ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่มีความสำคัญกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การให้คุณค่าสิ่งแวดลอมและทรัพยากรธรรมชาตินั้น นักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าไม่ควรนำสิ่งของจากธรรมชาติมาจำหน่ายแม้ว่าธรรมชาติจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาก็ตาม ด้านปัญหาสิ่งแวดลอมนั้น นักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าปัจจุบันถูกละเลยจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และเห็นด้วยว่าการแก้ปัญหาสิ่งแวดลอมนั้นไม่ใช่หน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น คนไทยทุกคนควรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดลอม ซึ่งนักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดลอม สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุริพร ภัทรพรณ์ (2541 : 96) พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าการท่องเที่ยวมีส่วนในการทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดลอม

สำหรับข้อมูลด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างนั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางมาเที่ยวเป็นครั้งแรก และมีผู้ร่วมเดินทาง 2 -10 คน ส่วนใหญ่จะมากับเพื่อนและพักในอุทยาน 1 - 2 คืน ก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาศึกษาศาสนาที่ท่องเที่ยวบนเกาะช้างก่อนเดินทางมาท่องเที่ยวบ้าง สอดคล้องกับผลการวิจัยของศกลวรรณ พาเรือง (2540 : 74) พบว่า นักท่องเที่ยวมีการศึกษาหาข้อมูลรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวก่อนที่จะไป ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการเก็บขยะก่อนที่จะเดินทางกลับซึ่งนักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติบ่อยครั้งมากที่เดินทางท่องเที่ยว สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรศักดิ์ ขุนณรงค์ (2539 : 100) พบว่า นักท่องเที่ยวมักนำขยะประเภทกล่องโฟม / ถูพลาสติก เข้าไปในพื้นที่ธรรมชาติแต่ขยะเหล่านั้นได้ทิ้งลงในสถานที่จัดไว้สำหรับรองรับขยะ และการท่องเที่ยวบนเกาะช้างนั้นนักท่องเที่ยวนอกจากจะมาเล่นน้ำทะเลแล้ว ยังมีการเที่ยวน้ำตก การดำน้ำชมปะการัง และซื้อของที่ระลึกบ้าง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ผู้วิจัยได้รับข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามสรุปได้ดังนี้

1. สร้างจิตสำนึกคนไทยให้ช่วยกันรักษาสภาพแวดลอม และให้การศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับนักเรียน นักศึกษา ตลอดจนให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้ความรู้และความเข้าใจที่ดีในการปฏิบัติระหว่างการท่องเที่ยว
2. ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเป็นผู้นำการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดลอม เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างสำหรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ภาครัฐอาจใช้สื่อที่มีอยู่ในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับนักท่องเที่ยว หรือผู้ที่สนใจ
3. สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งควรอนุรักษ์ไว้ให้คงเดิม อย่าให้ความเจริญด้านวัตถุเข้าไปมีส่วนทำลายความเป็นธรรมชาติ เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวนั้นคงอยู่สภาพเดิมต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการให้คุณค่าสิ่งแวดลอมและทรัพยากรธรรมชาติ การศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ตลอดจนการจัดระบบของธุรกิจนำเที่ยวด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อพัฒนาความพร้อมของธุรกิจท่องเที่ยวในการจัดการให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

- วรรณ วลัยวาณิช. (2539). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์.
- วรรณพร วณิชชานุกร. (2540). *การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ Ecotourism*. กรุงเทพฯ : กองวิชาการและฝึกอบรม. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย. (2540). "การท่องเที่ยวในวิสัยทัศน์ 2555," *โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทของการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. (2526). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะสาธาณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2526). *การปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระพิมลธรรม.
- เสรี เวชบุษกร. (2538). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ : มติชนรายวัน.
- สร้อยดี อาสารสรรพกิจ. (2544). "สรุปผลการวิจัยเพื่อพัฒนาความพร้อมของธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศภาคเหนือตอนบน," *จุลสารการท่องเที่ยว*. 20(2).
- สุชา และสุรางค์ จันทน์เอม. (2520). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.
- สุศักดิ์ ชุนณรงค์. (2539). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ สค.ม. (สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สุริพร ภัทรพรนันท์. (2541). *ทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ศกลวรรณ พาเรือง. (2540). *องค์ประกอบที่ส่งเสริมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนิสิต นักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีพร สมบุญธรรม. (2537). " "Ecotourism" การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สัญลักษณ์ใหม่แห่งทศวรรษ," *เอกสารประกอบโครงการอบรมผู้นำเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์พิทักษ์การท่องเที่ยวไทย ครั้งที่ 4 นิเวศสัญจร*. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ศรียา และประภัสสร นิยมธรรม. (2519). *โปรแกรมการเรียนรู้จิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : เซ็นทรัลเอ็กเพรสศึกษาการพิมพ์.
- อมรวิทย์ จักรไพวงศ์. (2530). *ความรู้และพฤติกรรมการใช้แก๊สหุงต้มของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ สค.ม. (สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ERM. Mitchell, C. (1995). *Draft Queensland Ecotourism Policy. A Report of the Queensland Department of Tourism Sport and Racing*. Queensland.
- Robert, M.G. (1984). *Longman Dictionary of Psychology and Poychitry*. N.Y. : Longman, Inc.
- Yamane, Taro (1967). *Statistic, An Introductory Analysis*. 2nd ed. New York : Harper and Row.

Website

กรมป่าไม้. <http://www.forest.go.th>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. <http://www.tat.or.th>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการท่องเที่ยวสำหรับผู้ประกอบการ ภาครัฐ และผู้สนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือจากท่านช่วยกรอกแบบสอบถาม ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อ

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และข้อมูลเกี่ยวกับการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

การตอบแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบจากการตอบแบบสอบถามแต่ประการใด และการเสนอผลการวิจัยเป็นภาพโดยรวมเท่านั้น

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยววัตถุประสงค์ และการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

7. การเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้ ท่านมีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7.1 เพื่อการพักผ่อน					
7.2 เพื่อศึกษาธรรมชาติ					
7.3 เพื่อการผจญภัย					
7.4 เพื่อการศึกษา					
7.5 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					

8. ท่านได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากแหล่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

แหล่งข่าวสารในการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคยได้รับ
8.1 รายการวิทยุ						
8.2 รายการโทรทัศน์						
8.3 นิตยสาร/วารสาร การท่องเที่ยว						
8.4 หนังสือพิมพ์						
8.5 สิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว						
8.6. เอกสารของ ททท.						
8.7 เจ้าหน้าที่ ททท.						
8.8 อินเทอร์เน็ต						
8.9 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....						

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

9. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างไรบ้าง

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ใช่	ไม่ใช่
9.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
9.2 แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ไม่ใช่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		
9.3 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพเดิม		
9.4 การนำต้นไม้จากป่ามาปลูกไม่ถือว่าทำลายธรรมชาติ แต่เป็นการขยายพันธุ์ไม้		
9.5 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะได้เข้าถึงธรรมชาติได้ง่ายจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก		
9.6 แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ต้องให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ		
9.7 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น		
9.8 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งเน้นการให้คุณค่าธรรมชาติหรือลักษณะสภาพของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ		

10. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมต่อไปนี้มาน้อยเพียงใดระดับความคิดเห็น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้คุณค่าสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ					
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10.1 เราสามารถนำสิ่งของจากธรรมชาติมาจำหน่ายได้ เพราะธรรมชาติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา					
10.2 ปัญหาสิ่งแวดล้อมตามสถานที่ท่องเที่ยวในปัจจุบันนี้ มักจะถูกละเลยจากผู้ที่เกี่ยวข้อง					
10.3 ท่านมักจะซื้อสินค้าที่มีส่วนช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น สเปร์ต่าง ๆ ที่ไม่มีสาร ซี.เอฟ.ซี.					
10.4 การซื้อสินค้าที่ทำจากเปลือกหอย หรือปะการัง เป็นการแสดงว่าได้มาถึงแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ					
10.5 การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น					
10.6 โดยทั่วไปการท่องเที่ยวไม่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

11. ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ท่านได้เดินทางท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างครั้งนี้เป็นครั้งที่เท่าไร

☐ 11.1 มาครั้งแรก

☐ 11.2 มาครั้งที่.....

12. การเดินทางท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างครั้งนี้ท่านเดินทางมา.....คน (ระบุจำนวนคน)

13. การเดินทางท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างครั้งนี้ ท่านเดินทางมากับใคร

☐ 13.1 มาคนเดียว

☐ 13.2 มากับเพื่อน

☐ 13.3 มากับครอบครัว / ญาติ

☐ 13.4 มากับบริษัทนำเที่ยว

☐ 13.5 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

14. ในการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้ ท่านพักค้างแรมในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างนานเท่าใด

☐ 14.1 มาเช้าเย็นกลับ

☐ 14.2 1 - 2 คืน

☐ 14.3 3 - 4 คืน

☐ 14.4 มากกว่า 4 คืน

15. ท่านได้ทำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไปนี้อีกครั้งเพียงใด

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ระดับความถี่					
	ทุกครั้ง (100%)	บ่อยครั้งมาก (ประมาณ 70 - 80%)	บ่อยครั้ง (ประมาณ 50 - 60%)	บางครั้ง (ประมาณ 30 - 40%)	นาน ๆ ครั้ง (ประมาณ 10 - 20%)	ไม่เคย ปฏิบัติ
15.1 ท่านศึกษาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว บนเกาะช้างก่อนเดินทางมาเที่ยว						
15.2 ท่านได้อ่านเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างก่อน เข้ามาเที่ยว						
15.3 ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่าง เคร่งครัด						
15.4 ท่านเก็บขยะก่อนเดินทางกลับ						
15.5 เมื่อท่านพบเห็นผู้มีพฤติกรรมทำลาย สิ่งแวดล้อมจะแจ้งเจ้าหน้าที่อุทยาน ทราบทันที เช่น การทิ้งขยะลงทะเล						

พฤติกรรมกา ^๕ รทอ ^๕ งเที ^๕ ยว	ระดับความถี่					
	ทุ ^๕ กครั ^๕ ง (100%)	บอ ^๕ ยครั ^๕ งม ^๕ าก (ประ ^๕ มาณ 70 - 80%)	บอ ^๕ ยครั ^๕ ง (ประ ^๕ มาณ 50 - 60%)	บางครั ^๕ ง (ประ ^๕ มาณ 30 - 40%)	นาน ๆ ครั ^๕ ง (ประ ^๕ มาณ 10 - 20%)	ไม่เคย ปฏิบัติ
15.6 ในการทอ ^๕ งเที ^๕ ยวเก ^๕ าะช ^๕ ่างท ^๕ ่านมี เหตุ ^๕ ผลในการมา ^๕ เที ^๕ ยวใน ^๕ ด้าน ^๕ ต่อไป ^๕ นี้ อย่าง ^๕ ไร						
- ด ^๕ ำน้ำ ^๕ ชมปะ ^๕ การ ^๕ ัง						
- เที ^๕ ยวน้ำ ^๕ ตก						
- ชี ^๕ ้อของ ^๕ ที่ระ ^๕ ลึก						
- อี ^๕ น ๆ (โป ^๕ รตระ ^๕ บุ) ^๕						

16. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทอ^๕งเที^๕ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ 1819

วันที่ 6 มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะสังคมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวศรีประภา ชัยวรวัฒน์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการตลาด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง” โดยมี อาจารย์อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพาดา สิริกุดตา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวศรีประภา ชัยวรวัฒน์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

รายชื่อ	ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน
1. รศ. ศิริวรรณ เสรีรัตน์	ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผศ. สุพาดา สิริกุดตา	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจ อาจารย์ประจำ ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ ทม 1012/ ๔331

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔5 มีนาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศรีประภา ชัยวรวัฒน์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการตลาด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง” โดยมี อาจารย์อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ นักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จำนวน 400 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ในระหว่างเดือนมีนาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวศรีประภา ชัยวรวัฒน์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ภาคผนวก ข

(สำเนา)

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

(สำเนา)

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

.....
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2504
เป็นปีที่ 16 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วย อุทยานแห่งชาติ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้ง กับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

(1) “ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะและที่ชายทะเลด้วย

(2) “อุทยานแห่งชาติ” หมายความว่า ที่ดินที่ได้กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

(3) “ไม้” หมายความว่า รวมถึงพันธุ์ไม้ทุกชนิดทั้งที่เป็นต้น เป็นกอ เป็นเถา ตลอดจน ส่วนต่าง ๆ ของไม้

(4) “สัตว์” หมายความว่า รวมถึงสัตว์ทุกชนิด ตลอดจนส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ สิ่งที่เกิดจากสัตว์และสิ่งที่สัตว์ทำขึ้น

(5) “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(6) “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

(7) “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

การกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ

มาตรา 6 เมื่อรัฐบาลเห็นสมควรกำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดที่มีสภาพธรรมชาติ เป็นที่น่าสนใจให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม เพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและรื่นรมย์ของประชาชน ก็ให้มีอำนาจกระทำได้ โดยประกาศพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแห่งบริเวณที่กำหนดนั้นแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า “อุทยานแห่งชาติ” ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้น ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใด ซึ่งมีใช้ทบวงการเมือง

มาตรา 7 การขยายหรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และในกรณีที่มีใช้เป็นการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติทั้งหมดให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไป แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย

มาตรา 8 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขตและป้าย หรือเครื่องหมายแสดงเขตอุทยานแห่งชาติไว้ตามสมควร เพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ

หมวด 2

คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ

มาตรา 9 ให้มีกรรมการคนหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน อธิบดีกรมป่าไม้ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทยผู้แทนกรมที่ดิน และกรรมการอื่นไม่เกิน 11 คนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

มาตรา 10 กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา 11 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตามมาตรา 10 กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (4) เป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่คดีความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นแทนได้ กรรมการผู้ได้รับแต่งตั้งตามความในวรรคก่อน อยู่ในตำแหน่งตามวาระเท่าที่ผู้ที่ตนแทน

มาตรา 12 การประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 13 การประชุมทุกคราว ต้องมีกรรมการประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา 14 คณะกรรมการจะตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

มาตรา 15 คณะกรรมการมีหน้าที่ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องต่อไปนี้

- (1) การกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ และการขยายหรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ
- (2) การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ
- (3) เรื่องที่รัฐมนตรีปรึกษา

หมวด 3

การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ

มาตรา 16 ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด

- (1) ยึดถือหรือครอบครองที่ดิน รวมตลอดถึงกันสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า
- (2) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น
- (3) นำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์
- (4) ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย
- (5) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย บึง ท่วมทันหรือเหือดแห้ง
- (6) ปิดหรือทำให้เกิดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก
- (7) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว
- (8) เก็บหรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่ดอกไม้ ใบไม้ หรือผลไม้
- (9) นำยานพาหนะเข้าออก หรือขับขี่ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้นวันแต่ จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
- (10) นำอากาศยานขึ้นลงในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น วันแต่จะได้รับอนุญาตจาก พนักงานเจ้าหน้าที่
- (11) นำหรือปล่อยปศุสัตว์เข้าไป
- (12) นำสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์พาหนะเข้าไป เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดี กำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี
- (13) เข้าไปดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์วันแต่จะได้รับอนุญาตจาก พนักงานเจ้าหน้าที่
- (14) ปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่าง ๆ

(15) นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใด ๆ เข้าไปเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตนั้นกำหนดไว้

(16) ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิดซึ่งวัตถุระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง

(17) ส่งเสียงอื้อฉาวหรือกระทำการอื่นอันเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่คนหรือสัตว์

(18) ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่าง ๆ ในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น

(19) ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิง

มาตรา 17 ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำให้หลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่น ๆ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้ เคลื่อนที่ ลบเลือน เสียหาย หรือไร้ประโยชน์

มาตรา 18 บุคคลซึ่งเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้สั่งให้ปฏิบัติตามระเบียบ ที่อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติของรัฐมนตรี

มาตรา 19 บทบัญญัติในมาตรา 16 และมาตรา 17 มิให้ใช้บังคับแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการไปเพื่อประโยชน์ใน การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ หรือการศึกษา หรือวิจัยทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการพัฒนาหรือการพักอาศัย หรือเพื่ออำนวยความสะดวกหรือให้ความรู้แก่ประชาชน ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติของรัฐมนตรี

มาตรา 20 การจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 21 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 16 ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ หรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

มาตรา 22 ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ เป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่ หรือมีสิ่งอื่นใดในอุทยานแห่งชาติผิดไปจากสภาพเดิม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งนั้น ๆ ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ หรือทำให้สิ่งนั้น ๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามหรือไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด หรือเพื่อป้องกัน หรือบรรเทาความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติ พนักงานเจ้าหน้าที่จะกระทำความดังกล่าวได้อย่างใดอย่างหนึ่งเสียเองก็ได้ตามสมควรแก่กรณีและผู้กระทำความผิดมีหน้าที่ชดเชยค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการเสียเองนั้น

หมวด 4

เบ็ดเตล็ด

มาตรา 23 ถ้าเห็นเป็นการสมควรให้ประชาชนชำระเงินเนื่องในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้บริการให้ความสะดวกต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติ หรือให้บุคคลใดเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทน สำหรับการที่ได้รับความอนุญาตให้ดำเนินกิจการหรือพักอาศัยอยู่ ในอุทยานแห่งชาติอธิบดีมีอำนาจกำหนดอัตราและวางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการ ค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนดังกล่าวได้ ทั้งนี้ โดยอนุมัติของรัฐมนตรี เงินที่เก็บได้ตามวรรคก่อน เงินที่มีผู้บริจาคเพื่อบำรุงอุทยานแห่งชาติเงินค่าปรับที่พนักงานเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบตามมาตรา 28 และเงินรายได้อื่น ๆ ให้ได้รับยกเว้น ไม่ต้องเสียภาษีอากรใด ๆ และเก็บรักษาไว้ใช้จ่ายในการบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

หมวด 5 บทกำหนดโทษ

มาตรา 24 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 16 (1) (2) (3) (4) หรือ (5) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 25 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 16 (6) (7) (9) (10) (11) มาตรา 17 หรือมาตรา 18 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 26 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 16 (2) (3) (4) หรือ (7) ถ้าปรากฏว่าสัตว์หรือทรัพย์สินที่เก็บหาหรือนำออกมีราคาเพียงเล็กน้อย หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นมีเพียงเล็กน้อย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 27 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 16 (8) (12) (13) (14) (15) (16) (17) (18) หรือ (19) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 28 บรรดาความผิดตามมาตรา 25 มาตรา 26 และมาตรา 27 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปรียบเทียบได้

มาตรา 29 บรรดาอาวุธเครื่องมือ เครื่องใช้และยานพาหนะใดๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดตามมาตรา 16 (1) ฐานแผ้วถางหรือเผาป่า หรือมาตรา 16 (2) ฐานทำให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้ หรือตามมาตรา 16 (3) ฐานทำให้เป็นอันตรายต่อสัตว์ หรือตามมาตรา 16 (4) ฐานทำให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย ให้ริบเสียทั้งสิ้น โดยไม่ต้องคำนึงว่าเป็นของผู้กระทำความผิดและมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

บทเฉพาะกาล

มาตรา 30 สัมปทานและใบอนุญาตทำไม้หรือเก็บหาของป่า ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ใบอนุญาตให้อยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ ในที่ป่าคุ้มครองหรือป่าสงวนตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและสงวนป่า อาชญาบัตร ประทานบัตรและใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วย การทำเหมืองแร่และสัมปทานตามประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งได้ออกให้แก่บุคคลใดไว้แล้วก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามมาตรา 6 ใช้บังคับให้คงใช้ได้ต่อไป เพียงเท่ากำหนดอายุของสัมปทาน อาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ส. ธนะรัชต์
นายกรัฐมนตรี

คัดลอกจาก (ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 78 ตอนที่ 80 วันที่ 3 ตุลาคม 2504)

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เช่น พันธุ์ไม้ และของป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ ป่าและภูเขาให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมมิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป เพื่ออำนวยประโยชน์ทั้งทางตรง และทางอ้อมแก่รัฐและประชาชน

ต่อมาได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยการตรากฎหมายเป็นพระราชกำหนดในปี พ.ศ. 2532

ภาคผนวก ค

พระราชกำหนด

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

(สำเนา)

เล่ม 106 ตอนที่ ราชกิจจานุเบกษา 14 มกราคม 2532

.....

พระราชกำหนด

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

พ.ศ. 2532

.....

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2532

เป็นปีที่ 44 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่าโดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 157 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกำหนดนี้เรียกว่า “พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 พ.ศ. 2532”

มาตรา 2 พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 30 ใบอนุญาต อาชญาบัตร และประทานบัตร ตามกฎหมายว่าด้วยแร่หรือสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ซึ่งได้ออกให้แก่บุคคลใดไว้แล้วก่อนที่พระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา 6 ใช้บังคับ ให้คงใช้ต่อไป เพียงเท่าที่กำหนดอายุ ของใบอนุญาต อาชญาบัตรประทานบัตร หรือสัมปทานนั้น ๆ แต่ทั้งนี้ผู้รับใบอนุญาต อาชญาบัตร ประทานบัตร หรือสัมปทานดังกล่าว ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 16 (13) ก่อน”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ได้กำหนดให้สัมปทาน อาชญาบัตร ประทานบัตรและใบอนุญาตที่ทางราชการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ตามกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งออกให้แก่บุคคลใดไว้แล้วก่อนที่จะมีการกำหนดเป็นเขตอุทยานแห่งชาติในพื้นที่ที่อนุญาตดังกล่าวยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปตราบเท่าอายุของสัมปทานอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้น ๆ แต่เนื่องจากการได้มีการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 พ.ศ. 2532 และได้มีบทบัญญัติกำหนดให้สิทธิการทำการกิจการที่ได้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ต้องสิ้นสุดลง หากพื้นที่สัมปทานเป็นเขตอุทยานแห่งชาติสมควรแก้ไขมาตรา 30 ดังกล่าว ให้สอดคล้องกับการแก้ไขพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 และโดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความปลอดภัยสาธารณะ และเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะจึงจำเป็นต้อง ตราพระราชกำหนดนี้

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อผู้วิจัย	นางสาวศรีประภา ชัยวรวัฒน์
วันเดือนปีเกิด	5 สิงหาคม 2516
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	76/6 ซอยวิเศษสรรค์ ถนนลาดหญ้า แขวงคลองสาน เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร 10600
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ประกอบธุรกิจส่วนตัว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ร้านแซนด์ ชั้น 2 ห้างสรรพสินค้ามาบุญครอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนช่างตากูร์สคอนแวนท์
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนช่างตากูร์สคอนแวนท์
พ.ศ. 2538	บธ.บ. (บริหารธุรกิจระหว่างประเทศ) จากมหาวิทยาลัยหอการค้า
พ.ศ. 2545	บธ.ม. (การตลาด) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ